

MILLIY ARMIYAMIZ YANGI O'ZBEKISTONNING MUSTAHKAM QALQONIDIR!

VATANPARVAR

● Gazeta 1992-yilning 24-iyunidan chiqib kelmoqda

● 2023-yil 7-aprel, №14 (3025)

BIZ
HAQIMIZDA

@ vatanparvar-bt@

t.me/mv_vatanparvar

t.me/mudofaa

IJTIMOIIY-SIYOSIY, MA'NAVIY-PIRMAKULIYAT VA

facebook.com/mudofaavazirligi

instagram.com/mudofaavazirligi

youtube.com/c/uzarmiya

ARMIYA VA VATANPARVARLIK GAZETASI

BOSHOARUVDAGI

4
HAMJIHATLIK

MATONAT VA MARDLIK

6
MAKTABIGA KUZATUV

SULTON

12
HUSAYN BOYOARO

AMIR TEMUR TIMSOLI.
BADIY ADABIYOT, TEATR, MUSIQA

13

Bahrom ABDURAHIMOV

KITOB
DEGAN
BIR OLAM

10

ARMIIYACHILAR
G'OLIB VA SOVRINDOR

18

АҲОЛИНИ УЙ-ЖОЙ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ КЎЛАМИ ЯНАДА КЕНГАЯДИ

ПРЕЗИДЕНТ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ РАИСЛИГИДА 5 АПРЕЛЬ КУНИ ЯНГИ УЙ-ЖОЙЛАР ҚУРИЛИШИ ВА 2023 ЙИЛГИ ИПОТЕКА ДАСТУРИ БЎЙИЧА УСТУВОР ВАЗИФАЛАР МУҲОКАМАСИ ЮЗАСИДАН ВИДЕОСЕЛЕКТОР ЙИҒИЛИШИ ЎТКАЗИЛДИ.

Сўнги олти йилда мамлакатимиз аҳолиси 5 миллион 500 минг нафарга ўсиб, 36 миллиондан ошди. Уларга муносиб турмуш шароитлари яратиш мақсадида тураржойлар қурилмоқда.

Хусусан, 2017 йилдан бошлаб, 326 мингта янги уйлар фойдаланишга топширилган. Бу даврда уй-жой билан таъминлаш аҳоли жон бошига 18 фоизга ошган.

Бунинг учун сўнги уч йилда банклар 210 минг оилага 33 триллион сўмлик ипотека кредитлари ажратган. Эҳтиёжманд 73 минг оилага бошланғич бадал ва фоиз тўловлари учун 1,3 триллион сўм субсидия берилган.

Соҳага бозор тамойиллари жорий қилингани натижасида юзлаб хусусий буюртмачи компаниялар шаклланди. Йиғма темир-бетонли кўп қаватли уйлар қурувчи 11 та йирик кластер пайдо бўлди. Тадбиркорларга шароит яратилгани туфайли цемент, газоблок, кафель, керамогранит ишлаб чиқариш кўпайиб, уларнинг нархи анча арзонлашди.

Бу ишлар изчил давом эттирилиб, ўтган йили 60 минг хонадонли кўп қаватли уйлар барпо этилди. 31 та ҳудудда «Янги Ўзбекистон» массивларини қуриш дастури бошланди.

Йиғилишда, аввало, ушбу дастур ижроси танқидий муҳокама қилинди. Андижон ва Хоразмда ер тўғри танлангани, инфратузилма яратилгани натижасида қурилиш жадал кетаётгани, лекин қолган вилоятларда бу ишлар кечикаётгани кўрсатиб ўтилди. Бухоро, Қашқадарё, Навоий, Наманган, Самарқанд, Сурхондарё, Сирдарё, Фарғона ва Тошкент вилояти ҳокимларининг қурилиш бўйича ўринбосарларига нисбатан интизомий чора кўрилди. Мутасад-

диларга инфратузилма, қурилиш ва сотув билан боғлиқ масалаларни ҳал қилишга оид топшириқлар берилди.

Умуман, жорий йилда уй-жой қуриш ҳажмини 1,5 баравар ошириб, 90 мингга етказиш режалаштирилган. Давлатимиз раҳбари бу ишлар ҳар бир вилоят иқтисодий кўрсаткичлари ўсишига катта тўртки беришини таъкидлади. Шу боис аҳоли ва қурувчилар учун 4 та йўналишда янги енгиллик ва имкониятлар белгиланди.

Биринчидан, кўпроқ аҳолини қамраб олиш мақсадида расмий даромади етарли бўлмаган аҳолига ҳам ипотека кредити олиш имкони яратилади. Уларнинг тўлов қобилиятини аниқлашда банк картасидаги айланма, ижара, коммунал ва бошқа харажатларга тўланган пуллари ҳам ҳисобга олинади.

Дастлабки бадални кўпроқ тўлаган фуқаролар банкдан арзонроқ кредит олиш имкониятига эга бўлади. Субсидияга ажратилган маблағларни тезроқ ишлатиш учун субсидия хабарномасининг амал қилиш муддати 12 ойдан 4 ойга туширилади. Шу билан бирга, бу оилар давомида сертификатидан фойдаланмаган фуқароларга субсидия олиш учун яна қайта мурожаат қилиш ҳуқуқи берилди.

Иқтисодиёт ва молия вазирлигига ипотека кредити учун маблағ ҳамда субсидия ажратиш бўйича кўрсатмалар берилди.

Аҳолини арзон уй-жойлар билан таъминлашга қаратилган яна бир лойиҳа – «Менинг биринчи уйим» дастури. Бунинг учун Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги ҳузурида махсус уй-жой компанияси ташкил этилади. Тошкент вилояти Зангиота туманидан 36 гектар ер ажратилиб, 58 та кўп қаватли уй, ижтимоий муассасалар, кўнгилочар

масканлар қурилади. Бунда тадбиркорларга савдо ва тижорат майдонларини бозор нархида сотиш орқали уй-жойлар нархини арзонлаштиришга эришилади.

Мутасаддиларга ушбу шаҳарчанинг мастер режасини яқунлаб, эксперт ва жамоатчилик муҳокамасидан ўтказиш вазифаси қўйилди.

Иккинчидан, қурилиш таннархини пасайтириш учун ёғоч, фанера, ёғочли опалубка ва ойнани импорт қилишда 2025 йилга қадар божхона божи бекор қилинади. Юқори маркали цемент бўйича божхона божи имтиёзи яна 1 йилга узайтирилади. Бунинг ҳисобига уй-жой қуриш таннархи 5 фоизгача пасаяди.

Пудратчи ташкилотларга қурилаётган уйни қаватма-қават гаровга қўйиш ва ҳар бир қавати учун кредит олиш ҳуқуқи ҳамда қурувчи компанияларга ҳар бир кўп қаватли уй учун компенсация ва кафилик берилди.

Банклар берадиган кредитларни давлат томонидан қайта молиялаш амалиёти давом эттирилади.

Учинчидан, уй-жойларнинг ўз вақтида фойдаланишга топширилиши ва харидоргирлигида коммуникация асосий масала. Шу боис Иқтисодиёт ва молия вазирлигига инфратузилма учун зарур маблағ ажратиш, вилоят ҳокимларига янги массивларда ички йўللарни қуриш бўйича кўрсатмалар берилди.

Эски уйлар кўп бўлган шаҳарларда реновация дастурига талаб ортапти. Давлатимиз раҳбари бунинг ҳуқуқий пойдевори бўлиши кераклигини таъкидлаб, «Реновация тўғрисида»ги қонун лойиҳасини ишлаб чиқишни таклиф этди.

Яна бир масала – бугунги кунда кўп жойлардаги қурилишлар уларнинг инфратузилмаси қувватига мутаносиб эмас. Мисол учун, Тош-

кент шаҳрининг аҳолиси ҳар йили 100 мингга кўпаймоқда, йилига қўшимча 20 минг хонадонга эҳтиёж бор. Шаҳар оқова сув тозалаш иншоотлари қувватидан анча ортиқ юклама билан ишлаяпти.

Шунинг учун энди сув, оқова, электр, газ, йўл инфратузилмасини яхшилашга инвестор-девелоперлар ҳам жалб қилиниши мумкинлиги айтилди.

Тўртинчидан, бу йил 90 мингта уй-жой режаси қурилиш материаллари корхоналари учун катта бозор. Лекин темир-бетон ишлаб чиқарувчи 3 мингта яқин корхонанинг ярида лаборатория йўқлиги қайд этилди.

Президентимиз бу маҳсулотлар уйлар сифатига таъсир қилувчи асосий омил эканини таъкидлаб, барча шундай корхоналарда замонавий лабораториялар ташкил қилиш талабини қўйди.

Сўнги ойлarda дунёда ҳам, минтақамизда ҳам сейсмик фаоллик кўзатиляпти. Шу боис 1 майдан бошлаб, қурилиш мўлжалланган майдонда муҳандислик-геологик экспертиза ўтказиш мажбурий бўлиши, сейсмик хавфсизлик талаблари юқори бўлган бино-иншоотлар фақат рейтинг баланд корхоналар томонидан қурилиши белгиланди.

Давлатимиз раҳбари шаҳарларнинг дренаж тизимида юзага келаётган муаммоларга ҳам тўхталиб, буни ҳал этиш бўйича мутасаддиларга топшириқлар берди.

– Ипотека – ҳам ижтимоий, ҳам иқтисодий жиҳатдан муҳим масала. Шунинг учун қурилиш ишларини жадаллаштириб, халқимизга уйларни сифатли қилиб топшириш керак, – деди Шавкат Мирзиёев.

Йиғилишда муҳокама қилинган масалалар юзасидан Бош вазир ва унинг ўринбосарлари, вазирлар ва ҳокимлар ахборот берди.

(ЎЗА)

ИНСОН ҚАЙ ҲОЛАТДА, ШАРОИТДА ВА МАҚОМДА БЎЛИШИДАН ҚАТЪИ НАЗАР, МАЛАКАЛИ ЮРИДИК ЁРДАМ ОЛИШ ҲУҚУҚИГА ЭГА

Шу пайтгача давлат ҳисобидан юридик ёрдам фақат жиноят ишларини юритишда кўрсатиб келинган. Маъмурий ва фуқаролик ишларида бу назарда тутилмаган. Юридик ёрдам кўрсатадиган адвокатларни жалб этишнинг шаффоф механизми жорий этилмаган.

Қолаверса, ушбу соҳани мувофиқлаштирувчи ягона органнинг белгиланмагани кам таъминланган фуқароларнинг Конституцияда кафолатланган малакали юридик ёрдамдан тўлиқ фойдалана олмаслигига олиб келган.

Бу коррупциявий омиллар пайдо бўлишига олиб келиши билан бир қаторда бюджет маблағларининг сарфланиши устидан самарали назорат ўрнатилишига ҳам тўсқинлик қилган.

Бу каби муаммоларга барҳам бериш мақсадида ишлаб чиқилган «Давлат ҳисобидан юридик ёрдам кўрсатиш тўғрисида»ги қонун Сенат ялпи мажлисида муҳокама қилинди.

Қонун билан давлат ҳисобидан юридик ёрдам кўрсатишнинг асосий

тамойиллари, ушбу соҳадаги давлат сиёсатининг асосий йўналишлари, фуқароларнинг юридик ёрдам олишга бўлган ҳуқуқлари кафолатлари белгиланмоқда.

Давлат ҳисобидан юридик ёрдам олувчи шахсларнинг доираси ҳамда давлат ҳисобидан юридик ёрдам кўрсатиладиган ишлар рўйхатига фуқаролик ва маъмурий ишларни киритиш орқали фуқароларнинг бепул юридик ёрдам олиш имкониятлари кенгайтирилмоқда.

Шунингдек, ахборот-коммуникация технологияларини жорий этган ҳолда давлат ҳисобидан юридик ёрдам кўрсатадиган адвокатларни инсон омилсиз электрон тизим орқали танлаш тартиби ҳамда давлат ҳисобидан юридик ёрдам кўрсатувчи адвокатлар реестрини юритишнинг очиқ ва шаффоф механизмлари жорий этилмоқда.

Қонун инсон ҳуқуқлари ҳимоясини янада кучайтириш, фуқароларга суд жараёнларида ишончли ҳимояланиш имкониятини яратиши ҳамда амалиётдаги мавжуд муаммоларни бартараф

этишга қаратилганлиги билан аҳамиятлидир.

Ушбу масала бўйича муносабат билдирган Сенат Раиси Т. Норбоева юртимизда 2 миллиондан зиёд оила Ижтимоий ҳимоя ягона реестрида рўйхатга олинганини қайд этди. Улар ҳам фуқаролик, маъмурий, жиноят ишларида даъвогар, жавобгар, жабрланувчи, судланувчи ва ҳ.к. бўлишлари мумкин.

– Ҳар доим ҳам уларда малакали юридик ёрдам олиш имкони бўлмаслиги мумкин, – деди Сенат Раиси. – Лекин бу дегани кам таъминланган ёки турмуш вазияти оғир бўлган инсоннинг ҳуқуқ ва манфаатлари ҳимояси ўз ҳолига ташлаб қўйилишини аниқламайди. Инсон қай ҳолатда, шароитда ва мақомда бўлишидан қатъи назар малакали юридик ёрдам олиш ҳуқуқига эга. Давлат буни кафолатлаши ва зарур чоралар кўриши керак. Инсон қадр айнан шунда намоён бўлади. Мазкур қонун билан ана шу эзгу ғояни амалга оширишнинг яна бир мустақкам ҳуқуқий асоси

яратилмоқда. Одамлар бу қонунни кутяпти. Шундай экан, халқимиз, айниқса, давлат ҳисобидан юридик ёрдам олиш ҳуқуқи кафолатланаётган шахслар мазкур қонундан, унинг имкониятларидан яхши хабардор бўлиши керак. Ҳуқуқни қўллаш амалиёти тўғри йўлга қўйилиши, жумладан, рақамлаштирилган тизимлар ва бюджет маблағларининг сарфланишига доир тартиб-таомиллар беками-кўст ишлаши шарт.

Қонуннинг қабул қилиниши натижасида фуқароларнинг одил судловга эришиш даражаси янада ортади ва малакали юридик ёрдам олишга бўлган кафолатлари кучайтирилади. Давлат ҳисобидан юридик ёрдам кўрсатишнинг шаффоф тартиби жорий этилади ҳамда давлат бюджетидан ажратилган маблағлар сарфланиши устидан самарали назорат ўрнатилади.

Қонун сенаторлар томонидан маъқулланди.

Норгул АБДУРАИМОВА,

(ЎЗА)

Янги Ўзбекистонни барпо этиш жараёнида Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан дунё давлатчилиги амалиёти ва тажрибасида учрамаган, кишилик жамияти тараққиёти учун бутунлай янги ҳисобланган «инсон кадри улўғланадиган халқпарвар давлат» ғояси илгари сурилди. Халқпарвар давлат ғояси кенг қамровли бўлиб, у ўз таркибига адолатни қарор топтириш, қонун устуворлигини таъминлаш, инсон ҳуқуқини олий қадрият сифатида тан олиш, унинг фаровонлиги учун барча ижтимоий-иқтисодий, маънавий, экологик шарт-шароитларни яратиш бериш, давлат органлари ва мансабдор шахсларнинг чинакам халқ хизматида бўлиши, инсон ҳуқуқларини суд йўли билан ҳимоясини таъминлаш кабиларни қамраб олади.

Демак, халқпарвар давлатда, аввало, инсон кадри юксак даражада бўлиши лозим. Инсон кадри деганда, ҳар бир фуқаронинг тинч ва хавфсиз ҳаёт кечириши, унинг фундаментал ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, ҳар бир фуқаро учун муносиб турмуш шароити ва замонавий инфратузилма ташкил этиш, малакали тиббий хизмат кўрсатиш, сифатли таълим, ижтимоий ҳимоя тизими, соғлом экологик муҳит яратиш бериш тушунилади.

Шуни айтиш керакки, инсон кадри улўғланадиган халқпарвар давлатни барпо этиш Янги Ўзбекистонни шакллантиришга асос бўлади. Янги Ўзбекистонни ўзининг ҳар бир фуқароси учун ғамхўрлик қиладиган, очиқ ва адолатли жамият сифатида эътироф этиш тўғри бўлади. Янги Ўзбекистон барпо этилаётганлигини кейинги олти-етти йилда амалга ошириладиган туб ислохотлар – давлат органлари ва мансабдор шахсларнинг амалда чинакам халққа хизмат қилиши, Халқ қабулхоналари орқали фуқароларнинг дарди ва муаммоларининг тўғридан-тўғри эшитилиши, мавжуд муаммоларнинг жойида ҳал этилиши, давлат хизматларининг йўлга қўйилиши, халқ давлат идораларига эмас, давлат органлари ва мансабдор шахсларнинг халққа хизмат қилишининг амалиётга тўла жорий этилганлигида, юртимизда чинакам инсон кадри улўғланадиган демократик, ҳуқуқий, халқпарвар, ижтимоий, дунёвий давлат шаклланаётганлигида кўриш мумкин. Демак, бугунги ижтимоий ҳаётимизда амалга ошириладиган ушбу туб ислохотлар ўзининг ҳуқуқий асосларига эга бўлиши, Янги Ўзбекистон Республикаси Конституциясини қабул қилишни тақозо этади.

Умумхалқ муҳокамасига эълон қилинган янгилаётган Конституцияимизда инсоннинг шахсий ҳуқуқ ва эркинликларига алоҳида эътибор берилган. Чунончи, янгилаётган Асосий қонунимизда Ўзбекистон Республикасида ўлим жазосининг тақиқланиши, ҳеч нарса инсон шаъни ва кадр-қимматини камситиш учун асос бўлиши мумкин эмаслиги, ҳеч ким қийноққа солиниши, зўравонликка, бошқа шафқатсиз, ғайриинсоний ёки инсон кадр-қимматини камситувчи муомалага ёхуд жазога дучор эти-

ИНСОН ҲУҚУҚИНИНГ КОНСТИТУЦИЯВИЙ АСОСЛАРИ

лиши мумкин эмаслиги, ҳеч кимда унинг розилигисиз тиббий ва илмий тажрибалар ўтказилиши мумкин эмаслиги, ҳибсга олишга, қамоққа олишга ва қамоқда сақлашга фақат суднинг қарорига кўра йўл қўйилиши, шахс суднинг қарорисиз 48 соатдан ортиқ муддат ушлаб турилиши мумкин эмаслиги, шахсни ушлаш чоғида унга тушунарли тилда унинг ҳуқуқлари ва ушлаб турилиши асослари тушунтирилиши шартлиги, айбдорликка оид барча шубҳалар, агар уларни бартараф этиш имкониятлари туғган бўлса, гумон қилинувчининг, айбланувчининг, судланувчининг ёки маҳкумнинг фойдасига ҳал қилиниши кераклиги, гумон қилинувчи, айбланувчи ёки судланувчи ўзининг айбсизлигини исботлаши шарт эмас ва исталган вақтда сукут сақлаш ҳуқуқидан фойдаланиши мумкинлиги, ҳеч ким ўзига ва яқин қариндошларига қарши гувоҳлик беришга мажбур эмаслиги, агар шахснинг ўз айбини тан олганлиги унга қарши ягона далил бўлса, у айбдор деб топилиши ёки жазога тортилиши мумкин эмаслиги, озодликдан маҳрум этилган шахслар ўзига нисбатан инсоний муомалада бўлиниши ҳамда инсон шахсига хос бўлган шаъни ва кадр-қиммати ҳурмат қилиниши ҳуқуқига эгаллиги, шахснинг судланганлиги ва бундан келиб чиқадиغان ҳуқуқий оқибатлар унинг қариндошлари ҳуқуқларини чеклаш учун асос бўлиши мумкин эмаслиги, ҳар ким ўз шахсига доир маълумотларнинг ҳимоя қилиниши ҳуқуқига, шунингдек, нотўғри маълумотларнинг тузатилишини, ўзи тўғрисида қонунга хилоф йўл билан тўпланган ёки ҳуқуқий асосларга эга бўлмай қолган маълумотларнинг йўқ қилиниши талаб қилиш ҳуқуқига эгаллиги, давлат органлари ва ташкилотлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, уларнинг мансабдор шахслари ҳар кимга ўз ҳуқуқлари ҳамда қонуний манфаатларига дахлдор бўлган ҳужжатлар, қарорлар ва бошқа материаллар билан танишиш имкониятини таъминлаши шартлиги каби янги нормалар билан тўлдирилмоқда.

Инсоннинг сиёсий ҳуқуқ ва эркинлигини таъминлаш мақсадида давлат ва жамоат бошқарувидаги туб ўзгаришлар янгилаётган Асосий қонунимиздан муносиб жой эгалламоқда. Лойиҳанинг 36-моддасида Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари жамият ва давлат ишларини бошқаришда бевосита ҳамда ўз вакиллари орқали иштирок этиш ҳуқуқига эгаллиги, бундай иштирок этиш ўзини ўзи бошқариш, референдумлар ўтказиш ва давлат органларини демократик тарзда шакллантириш, шунингдек, давлат органларининг фаолияти устидан жамоатчилик назорати воситасида амалга оширилиши, 37-моддада эса Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари давлат хизматида киришда тенг ҳуқуққа эга эканликлари белгиланмоқда.

Янгилаётган Конституцияда фуқароларнинг иқтисодий ҳуқуқ ва эркинликларини, хусусий мулкчилик, тадбиркорликка кенг эркинликлар бериш, қулай иш муҳитини шакллантиришни таъминлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Янги Конституция лойиҳасининг 42-моддасида ҳар

ким муносиб меҳнат қилиш, касб ва фаолият турини эркин танлаш, хавфсизлик ва гигиена талабларига жавоб берадиган қулай меҳнат шароитларида ишлаш, меҳнати учун ҳеч қандай камситишларсиз ҳамда меҳнатга ҳақ тўлашнинг белгиланган энг кам миқдоридан кам бўлмаган тарзда адолатли ҳақ олиш, шунингдек, ишсизликдан қонунда белгиланган тартибда ҳимояланиш ҳуқуқига эгаллиги, меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдори инсоннинг муносиб турмуш даражасини таъминлаш зарурати ҳисобга олинган ҳолда белгиланиши, ҳомиладорлиги ёки боласи борлиги сабабли аёлларни ишга қабул қилишни рад этиш, ишдан бўшатиш ва уларнинг иш ҳақини камайтиришининг тақиқланиши, 43-моддада эса давлат фуқароларнинг бандлигини таъминлаш, уларни ишсизликдан ҳимоя қилиш, шунингдек, камбағалликни қисқартириш чораларини кўриши, давлат фуқароларнинг касбий тайёргарлигини ва қайта тайёрланишини ташкил этиши, 44-моддада суд қарори билан тайинланган жазони ижро этиш тартибидан ёхуд қонунда назарда тутилган бошқа ҳоллардан ташқари мажбурий меҳнатнинг тақиқланиши, болалар меҳнатининг боланинг соғлиғига, хавфсизлигига, ахлоқига, ақлий ва жисмоний ривожланишига хавф солувчи, шу жумладан, унинг таълим олишига тўсқинлик қилувчи ҳар қандай шакллари тақиқланиши мустаҳкамланмоқда.

Асосий қонунимиз лойиҳасида инсоннинг ижтимоий ва маданий ҳуқуқларини таъминлашга ҳам алоҳида эътибор берилмоқда. Ҳозирда мамлакатимизда фуқароларнинг ижтимоий ва маданий ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашнинг ноёб тизими яратилди. Хусусан, бугунги кунда юртимизда ижтимоий қафолат ва шахсий жавобгарлик ғояларини уйғунлаштиришга асосланган, инсонни ҳар жиҳатдан ривожлантиришга йўналтирилган ижтимоий сиёсат амалга оширилмоқда. Шу муносабат билан янгилаётган Конституцияимизнинг 46-моддасида ҳар ким қариганда, меҳнат қобилиятини йўқотганда, ишсизликда, шунингдек, боқувчисини йўқотганда ва қонунда назарда тутилган бошқа ҳолларда ижтимоий таъминот ҳуқуқига эгаллиги, қонунда белгиланган пенсиялар, нафақалар ва бошқа турдаги ижтимоий ёрдамнинг миқдорлари расман белгиланган энг кам истеъмол харажатларидан оз бўлиши мумкин эмаслиги, 47-моддада ҳар ким уй-жойли бўлиш ҳуқуқига эгаллиги, ҳеч ким суднинг қарорисиз ва қонунга зид тарзда уй-жойини маҳрум этилиши мумкин эмаслиги, уй-жойидан маҳрум этилган мулкдорга уй-жойнинг қиймати ҳамда у кўрган зарарларнинг ўрни қонунда назарда тутилган ҳолларда ва тартибда олдиндан ҳамда тенг қийматда қопла-нишининг таъминланиши, 48-моддада эса ҳар ким соғлиғини сақлаш ва малакали тиббий хизматдан фойдаланиш ҳуқуқига эгаллиги, Ўзбекистон Республикаси фуқаролари тиббий ёрдамнинг қафолатланган ҳаммини қонунда белгиланган тартибда давлат ҳисобидан олишга ҳақлилиги, давлат соғлиқни сақлаш тизимини, унинг давлат ва нодавлат шакллари, тиббий суғуртанинг ҳар хил турларини

ривожлантириш, аҳолининг санитария-эпидемиологик осойишталигини таъминлаш чораларини кўриши, жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш, аҳоли ўртасида соғлом турмуш тарзини шакллантириш учун шарт-шароитлар яратиши белгиланмоқда.

Инсоннинг таълим олиш ва илм-фан билан шуғулланиши билан боғлиқ манфаатлари энг муҳим ҳаётий ҳуқуқларидан бири ҳисобланади. Бугунги кун янги ислохотлар босқичида таълим ва тарбия соҳасида кенг доирадаги ўзгаришлар амалга оширилди. 2025 йилга келиб, 3-7 ёшдаги болаларнинг 73,1 фоизини қамраб оладиган мактабга таълимни таъминлашни назарда тутувчи Мактабга таълим тизимини ривожлантириш концепцияси амалга оширилмоқда, 11 йиллик мактаб таълими тизими тикланди. Шу муносабат билан янгилаётган Конституциянинг 50-моддасида ҳар ким таълим олиш ҳуқуқига эгаллиги, давлат узлуксиз таълим тизими, унинг ҳар хил турлари ва шакллари, давлат ва нодавлат таълим ташкилотлари ривожланишини таъминлаши, давлат мактабга таълим ва тарбияни ривожлантириш учун шарт-шароитлар яратиши, бепул умумий ўрта таълим ва бошланғич профессионал таълим олишни қафолатлаши, умумий ўрта таълимнинг мажбурийлиги, мактабга таълим ва тарбия, умумий ўрта таълим давлат назоратида эканлиги, таълим ташкилотларида алоҳида таълим эҳтиёжларига эга бўлган болалар учун инклюзив таълим ва тарбиянинг таъминланиши, 51-моддада фуқаролар давлат таълим ташкилотларида танлов асосида давлат ҳисобидан олий маълумот олишга ҳақлилиги, олий таълим ташкилотлари қонунга мувофиқ академик эркинлик, ўзини ўзи бошқариш, тадқиқотлар ўтказиш ва ўқитиш эркинлиги ҳуқуқига эгаллиги, 52-моддада эса Ўзбекистон Республикасида ўқитувчининг меҳнати жамият ва давлатни ривожлантириш, соғлом, баркамол авлодни шакллантириш ҳамда тарбиялаш, халқнинг маънавий ва маданий салоҳиятини сақлаш ҳамда бойитишнинг асоси сифатида эътироф этилиши, давлат ўқитувчиларнинг шаъни ва кадр-қимматини ҳимоя қилиш, уларнинг ижтимоий ва моддий фаровонлиги, касбий жиҳатдан ўсиши тўғрисида ғамхўрлик қилиши мустаҳкамланмоқда.

Юқорида айтилган фикрларни мухтасар қилиб, янги таҳрирдаги Конституцияимизнинг референдум орқали қабул қилиниши Янги Ўзбекистонни асосланган демократик ҳуқуқий давлат қуриш, инсон кадри улўғланадиган халқпарвар давлат барпо этиш учун ҳуқуқий пайдевор бўлади. Шубҳасиз, ушбу янгилаётган Асосий қонунимиз юрт тинчлиги, Ватан равнақи, халқимиз фаровонлиги, фуқароларимизнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилишга хизмат қилади.

Муҳаммади УСМОНОВ,
Жамоат хавфсизлиги
университети профессори,
юридик фанлар доктори.
Баҳриддин ҒИЁСОВ,
катта ўқитувчи,
юридик фанлар бўйича
фалсафа доктори

Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари Бош штаби томонидан тасдиқланган режага мувофиқ, Шимоли-ғарбий ҳарбий округнинг Нукус ва Урганч гарнизонларидаги ҳарбий қисм ва муассасалар бошқармалари, шунингдек, ҳудудий куч тузилмалари билан ҳамкорликда моделлаштириш ва симуляция воситалари ёрдамида қўмондонлик-штаб ўқуви ўтказилди.

БОШҚАРУВДАГИ

Мудофаа вазирлигининг моделлаштириш ва симуляция дала-ўқув марказининг малакали вакиллари назорати остида Нукус гарнизонидаги ҳарбий округ базасида ўтказилган ўқув илмий-амалий конференция билан бошланди.

Конференцияда мутахассислар томонидан замонавий ҳарбий моjarолар ва қуролли тўқнашувларнинг тажрибалари таҳлил этилиб, уларда қўлланилаётган янги тактик ва махсус ҳаракатлар, жангда бошқарувни ташкил этиш, артиллерия, авиация имкониятларидан самарали фойдаланиш, ҳудуд разведкасини ташкил этиш борасида маърузалар тингланди.

Мансабдор шахсларни жанговар шайликнинг юқори даражаларига келтирганда вазифаларни бажаришга ўргатиш, ҳарбий операцияларга тайёргарлик кўриш ва ўтказишда қўшинларни бошқариш бўйича офицерларнинг кўникмаларини назоратдан ўтказиш, бошқарув органлари ишида ҳаракатларнинг ҳамжиҳатлигига эришиш, ўзаро ёрдам ва

ҲАМЖИҲАТЛИК

тавсифи ҳамда амалдаги жанговар низомларга мос келиши текшириб борилди.

Қўмондонлик-штаб компьютер ўқувида қўшинларнинг жанговар ҳаракатларни самарали ташкиллаштириши ва ҳар томонлама таъминоти бўйича штаблар, қўшин тури, махсус қўшинлар ва хизмат тури бошлиқларининг фаолияти, иштирокчилар томонидан ишлаб чиқилган жанговар-хизмат ҳужжатлари текшириб борилди. Техник ва фронт орти таъминоти органлари, уларга бўйсунувчи қўшилма, ҳарбий қисм ва бўлинмаларнинг ҳаракати, қўшинларнинг таъминот масалаларида пайдо бўлиши мумкин бўлган узилишларни бартараф этиш қобилияти синондан ўтказилди.

Яқунда ўқув таҳлил этилиб, барча ҳисоботлар тингланди. Юқори касбий малака ҳамда бошқарувчанлик қобилиятини намоён этган бўлинма командирлари эътироф этилди.

бир-бирини алмаштири олиш муносабатларини ўрнатиш каби мақсадларни мужассам этган мазкур ўқувдан олдин, барча тоифадаги командирлар билан йўналишлар бўйича тест синовлари қабул қилиниб, амалий тренинг машғулотларида билимлари синондан ўтказилди.

Ўқув давомида барча тоифадаги бўлинма командирларининг кўникмаларини мустаҳкамлаш, жавобгарлик ҳудудини ҳимоя қилиш бўйича ўқув-жанговар ҳаракатларни моделлаштириш ва симуляциясини ўтказиш, куч тузилмалари билан ҳамкорликни такомиллаштириш ҳамда ҳар томонлама қўшинлар таъминотини йўлга қўйиш масалалари кўриб чиқилди. Ўқув-жанговар вазифаларни олган ўрганувчиларнинг вазиятга тўғри баҳо берган ҳолда асосланган қабул қилган қарорларнинг замонавий жанглар ва қуролли моjarолар эҳтимолий

МАВСУМИЙ ТАЙЁРГАРЛИК ИШЛАРИ

Қаҳратон қишнинг инжиқликларига бардош бериб, жанговар шай ва соз ҳолатда сақланган ҳарбий техника ва қурол-аслаҳаларни эндиликда ўлкамизнинг Шимоли-ғарбий ҳудудларида кузатиладиган ёзнинг қуруқ ва иссиқ ҳавосига тайёрлаш ишлари бошланишидан олдин Нукус ва Урганч гарнизонларидаги ҳарбий қисм ва муассасаларнинг командирлари ҳамда техникаларга жавобгар шахслари иштирокида кўргазмали машғулот ташкил этилди.

Мазкур комплекс тадбирлар ҳарбий техника ва қурол-аслаҳаларни юқори жанговар шайлик даражасида ушлаб туриш ҳамда об-ҳавонинг иссиқ шароитида фойдаланишга ҳозирлаш учун ўтказилади.

Таъкидлаш жоизки, Мудофаа вазирлиги қўшинларида энг масъулиятли тадбирлардан бўлган қурол-яроғ ва ҳарбий техникаларни ёзги ҳамда қишки мавсумларда фойдаланишга ҳозирлаш ишлари йилига икки марта амалга оширилади. Қўшинларда юксак жанговар шайликни таъминлаш, техника ва қурол-яроғларнинг доим соз ва шай ҳолатда сақлаш мақсадида ўтказилаётган мазкур

тадбирларда ишни ташкил этиш, техникаларга техник хизмат кўрсатиш сифатини ошириш ҳамда хавфсизлик қоидаларига амал қилиш бўйича машғулотлар ўтказилди.

Нукус гарнизонидаги ҳарбий қисмларнинг бирида қурол-яроғ ва ҳарбий техникаларни мавсумий фойдаланиш режимида ўтказиш бўйича ташкил этилган кўргазмали машғулотда Шимоли-ғарбий ҳарбий округ қўшинлари қўмондони генерал-майор Фарҳоджон Шерматов ҳарбий техника ва қурол-аслаҳаларнинг жанговар шайлигини таъминлаш, уларни соз ҳолатда сақлашда кўрсатилаётган техник хизматларнинг

аҳамиятини таъкидлаб ўтди. Ҳар бир командир, ҳар бир ҳарбий хизматчи ўзига бириктирилган қурол-яроғ ва ҳарбий техниканинг соз ва шайлиги учун масъул эканлиги эслатилди.

Кўргазмали машғулотни ташкил этиш учун ҳарбий қисмнинг жанговар ва ҳарбий техникаларни сақлаш паркида 8 та ўқув жойи ва 25 ўқув нуқтаси ташкил этилди. У ерда жанговар машина, танк, зирҳли транспортёр, зенит-артиллерия қурилмалари, махсус техника, қурол-яроғ ва бошқа техникаларни қишки шароитда фойдаланиш режимида ўтказиш ишларининг моҳияти, техника хавфсизлиги қоидаларига риоя этиш, ташкил этил-

ган постларда самарали ва сифатли иш олиб бориш, қурол-яроғ ва техникани об-ҳавонинг ҳарорати юқори шароитларда ишлатиш қоидалари, жароҳатланганларга биринчи тиббий ёрдам кўрсатиш бўйича мутахассислар томонидан йўриқномалар берилди. Техникаларга техник хизмат кўрсатиш бўйича кўргазмали тарзда ишлар намойиш этилди.

Мазкур тадбирларни бажаришда технологик хариталарга кўра, ҳарбий қисмлардаги техникаларда совутиш суюқликлари алмаштирилади, ҳар бир жанговар машина агрегат ва тугунлари текширилади, филтрларни тозалаш ва алмаштириш ишлари ўтказилади, ёқилғи-мойлаш ашёлари янгисига ўзгартирилади, электр ва алоқа жиҳозларининг созлиги назоратдан ўтказилади.

Тадбир режасига кўра, қисқа муддатда Шимоли-ғарбий ҳарбий округ қўшинларидаги мавжуд қурол-аслаҳа ва ҳарбий техникаларнинг барчаси ёзги мавсумда фойдаланиш учун шай ҳолатга келтирилади.

Шимоли-ғарбий ҳарбий округ матбуот хизмати

МАТОНАТ ВА МАРДЛИК МАКТАБИГА КУЗАТУВ

Ватанга хизмат қилиш истаги бу, аввало, тарбия ва ҳуққ, жисмоний етуклик ва улкан мақсадлар бирлашувидан юзага келадики, буни ҳар бир ўғлон онгли равишда ҳис қилиши зарур. Бугунги кунда муддатли ҳарбий хизматни ўташ истагини билдираётган ёшлар сонининг ошиб бораётганини, аввало, тизимда олиб борилаётган халқона ислохотлар, муҳим тарғибот-ташвиқот ишларининг самараси дейиш мумкин.

Тошкент шаҳри мудофаа ишлари бошқармаси йиғув пунктида юрт ҳимоясига отланган бир гуруҳ ўғлонларни Мудофаа вазирлиги қўшинларига муддатли ҳарбий хизматга тантанали кузатиш маросимида ҳам бу ҳолга гувоҳ бўлдик. Ота-оналар, ҳарбий хизматчилар, фахрий меҳмонлар ва фаоллар иштирокида ташкил этилган тадбирда майдонда саф тортиб турган ўғлонлар билан юзма-юз мулоқотлар ҳам бўлиб ўтди.

Воқеалар ривожини кузатар эканмиз, бўлажак аскарларнинг ҳар бири камида 4-5 нафар тенгдошидан яхшироқ натижа кўрсатиб, шу ергача етиб келганининг гувоҳи бўлдик. Сўзимизни байрамона тадбирни очиб берган Тошкент шаҳри мудофаа ишлари бошқармаси бошлиғи полковник Элмурод Хаджаҳмадов ҳам тасдиқлар экан, мамлакатимизда ҳарбий хизматчиларга яратилган шарт-шароитлар ўғлонларимизнинг соҳадаги чуқур билим ва амалий машғулотларни пухта ўзлаштиришга қаратилган бўлса, иккинчидан, уларга чинакам ҳарбий ҳаёт, ота-она, ака-ука, қариндош-уруғ, бир сўз билан айтганда, оила қадрини англаштида беқиёс аҳамиятга эга бўлишини айтиб ўтди. Биз ўз фарзандини ҳаяжон билан шарафли хизматга кузатаётган айрим ота-оналарнинг фикрларига қулоқ тутдик:

Камалиддин НАМОЗОВ, аскар отаси:

– Бугун ўғлим Жалолиддин Боймуҳаммедовни юрт ҳимоясига бўлишдек шарафли ва масъулиятли ишга кузатмоқдаман. Ўзим ҳарбий хизматнинг машаққати ва завқи инсонга нималар беришини чуқур ҳис қилганим учун бу борада ўғлимнинг қарорини доим қўллаб-қувватлаб келганман. Жалолиддин дўстлари билан юртимизнинг қай ҳудудида хизмат қилмасин, кўнглим тўқ. Чунки бугунги армиямизда яратилган шароитлар билан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Қанийди, йигитлик пайтимга қайтсам-у, шу ёшлар билан биргаликда хизматга кетсам. Қанийди...

Ойсоат ШАЙМАРДАНОВА, аскар онаси:

– Она сифатида айтаманки, бугуннинг ўзида ўғлимнинг улғая бошлаганини ҳис қила бошладим.

У ҳарбий либосда анча салобатли, вазмин ва меҳрибон, оиласининг чин ҳимоячисига айланиб бораётгандек. Ўнлаб хизматдошлари билан бир сафда мағрур турганини кўриб, кўнглим ғурур ва ифтихорга тўлди, бошим баланд кўтарилди. Мен ҳар доим телевизор орқали «Vatanparvar» кўрсатувини кўриб бораман ва ҳарбийларимиз эришаётган катта-катта натижаларни болаларимга ўрнак қилиб кўрсатаман. Ўғлим ҳам шундан руҳ олиб, астойдил ҳаракат қилишни мақсад қилган. Мен унинг барча орзуларига ўз меҳнати билан эришишига ишонаман.

Дадахон ХОЛБЕКОВ, чақирилувчи, Тошкент шаҳри Чилонзор тумани:

– Мени бу ерга ўз олдимга қўйган мақсадларим олиб келди. Биринчидан, барча синовлардан ўтиб, ҳарбий хизматга боришни ният қилган бўлсам, иккинчидан, хизматни аъло даражада ўтаб, контракт бўйича ҳарбий хизматни давом эттиришни мақсад қилганман. Бу кунни ҳеч қачон унутмасам керак. Чунки бугун мен бир умрга татийдиган қадамлардан бирини ташладим. Ишончим комилки, хизматимдаги менга юкланган ҳар қандай вазифани садоқат билан адо этиб, Ватан олдидаги муқаддас бурчимни ёруғ юз билан адо этаман.

Байрамона тадбир ана шундай теран мақсадлар, ҳис-ҳаяжонга бой мулоҳазалар асосида давом этди. Айниқса, Мудофаа вазирлиги Фахрийлар ишлари бўйича марказий кенгаш раиси, истеъфодаги полковник Абубакр Наврўзов ўз ҳаётини тажрибалари мисолида ёшларни руҳлантира олди, уларга аниқ ва қимматли маслаҳатлар берди.

Таъкидлаш лозимки, жорий йилдан бошлаб Президентимизнинг тегишли қарори билан ёшлар янгича чақирув тизими асосида ҳарбий хизматга сафарбар этилмоқда. Бунда тиббий текширув тизими энгиллаштирилиб, фақат бир мартаба амалга оширилиши белгилаб қўйилди.

Дарвоқе, бу каби кузатув маросимлари Сурхондарё вилоятининг Термиз шаҳрида ҳам қизгин давом этди. Алпомиш ҳайкали ёнида бир гуруҳ ўғлонлар ҳам муддатли ҳарбий хизматга тантанали кузатилди. Қадимий тарихга эга ва паҳлавонлар юрти бўлган Сурхондарё ўғлонлари шаънига ҳам юксак эътирофлар янгради. Сўз олганлар катта мақсадлар сари оидимлаётган ушбу ёшлар Қуролли Кучларимизнинг муҳим бўғини бўлишига ишонч билдиришар экан, бу йўлда уларга куч-ғайрат ва сабот тилашди.

Чиндан ҳам ушбу ўғлонларни олдинда ақлан ва жисмонан тобланиш, садоқат ва ватанпарварлик туйғуларини ҳис қилиш ва англаш каби муҳим жараёнлар кутмоқда.

Эндиликда улар миллий армиямизда яратиб берилган барча имкониятлардан фойдаланишлари, хизматдан кейин эса олий таълим муассасаларига имтиёз асосида ўқишга кириш, тадбиркорлик билан шуғулланиш учун имтиёзли кредитлар олиш сингари қатор имкониятларга ҳам эга бўлишади.

Катта лейтенант Бобур ЭЛМУРОДОВ, «Vatanparvar»

2022 йил муддатли ҳарбий хизматга чақирилган ҳамда Шимоли-ғарбий ҳарбий округнинг Нукус ва Урганч гарнизонларида йигитлик бурчини ёруғ юз билан ўтаган аскарлар тантана билан уйларига кузатилди.

ЎЗБЕК ЙИГИТИ —

МУСТАҚИЛЛИК ПОСБОНИ

чилар қўйилган ўқув-жанговар вазифаларнинг сифатли бажарилишига эришилгани таъкидланди.

Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилоятининг олис ҳудудларидаги ижтимоий-иқтисодий ривожланиши сушт бўлган қишлоқ ва овул аҳлига амалий ёрдам кўрсатиш, улар ҳолидан хабар олиш, моддий ва маънавий кўмак бериш мақсадида ҳарбий округ қўшинлари қўмондонлиги томонидан ташкил этилган гуманитар акциялар, ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш тад-

бирларида муддатли ҳарбий хизматчиларнинг жонбозлиги аҳоли томонидан жуда илиқ қарши олинган эди. Тадбирда сўзга чиққанлар йигитлик бурчини муносиб бажариб, уйларига ёруғ юз билан қайтаётган аскарларга келажакда ҳам Ватан, эл-юрт учун жонкуяр, фидойи инсон бўлиб қолишларини тилашди.

Тантана давомида 400 нафарга яқин муддатли ҳарбий хизматчига олий таълим муассасаларга ўқишга киришда кўшимча балл берадиган ҳарбий қисм қўмондонлиги-

нинг имтиёзли тавсияномалари топширилиб, бир гуруҳ аскарларнинг ота-оналарига ташаккурномалар йўлланди. Таъкидлаш жоизки, муддатли ҳарбий хизматни ўташ даврида 40 нафардан зиёд ёш ҳаётини армия билан чамбарчас боғлаб, келгусида контракт бўйича ҳарбий

хизматни давом эттиришга истак билдирди.

Нукус гарнизони ҳарбий оркестри ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси Маданият вазирлигининг санъаткорлари томонидан тақдим этилган концерт дастури барчага хуш кайфият улашди.

ШАРАФЛИ БУРЧ

Фарғона, Андижон, Наманган, Самарқанд, Сурхондарё, Навоий, Тошкент вилояти ва Тошкент шаҳрида Ватан олдидаги муқаддас бурчини бажариб, уйларига ёруғ юз билан қайтган 300 нафарга яқин ёш «Нукус» темир йўл вокзалида тантана билан кутиб олинди.

Йигитларни Шимоли-ғарбий ҳарбий округ қўшинлари қўмондонлиги, Қорақалпоғистон Республикаси мудофаа ишлари бошқармаси, Қуроли Кучлар фахрийлари, давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари ҳамда ота-оналар қарши олди.

Эгнларида ҳарбий либоси ярашган норғул ўғлонлар вагонлардан мардона чиқар экан, уларни кутиб олаётганлар бир йил олдинги ўспиринлар бугун анча улғайиб, куч-қувватга тўлганини эътироф этишди. Уз она юртининг тинчлиги, халқининг осойишталигини ҳимоя қилиш ҳақиқий мардларнинг иши эканлигини таъкидлашди.

Кўзларида қувонч ёши билан болаларини бағрига босаётган ота-оналар зиммасига юклатилган масъулиятни шараф билан адо этиб келган мағрур ўғлонларнинг бахтиёр чехралари, уларни кузатиб турганларнинг қувончи атрофни байрам кайфияти билан чулғаб олди.

Нукус гарнизони ҳарбий оркестри ижросидаги ҳарбий

куй ва наволар эндигина хизматдан қайтаётган йигитлар хаёлига армия сафларида ўтган қувончли кунларини, машаққатли машғулотларни, бирга елкама-елка сафда турган сафдошларини, панду насихати билан устозга айланиб қолган командирларини ёдга солган бўлса, ажаб эмас.

Тантаналар Нукус шаҳридаги 22-кичик даҳанингузар маҳалласида ҳам давом этди. Шу кунги Қуват ака Назаримбетов ва Гулайим ая Мавленбергеновнинг катта фарзанди Отабек Матчанов муддатли ҳарбий хизматни ўтаб, уйга ёруғ юз билан қайтди.

Мудофаа вазирлигига қарашли Андижон гарнизонидаги ҳарбий қисмда йигитлик бурчини ўтаган Отабек намунали хулқи, аскарлик даврида эришган ютуқлари туфайли ҳарбий қисм қўмондонлигининг эътирофига сазовор бўлиб, сафдошларига ўрнак бўлди.

Ҳарбий либос кийишга бўлган болалик орзуси, ҳарбий қисмда ўз касбининг устаси бўлган етук офицер-

ларнинг шахсий намунаси муддатли ҳарбий хизматга кетган Отабек қалбида янги мақсад уйғотди. Эндиликда армия сафларидан қайтган йигит ҳаётини ҳарбий соҳа билан чамбарчас боғлаб, келгусида офицер бўлиш ниятида

Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик билим юртига ўқишга кирмоқчи. Албатта, ҳаёт мактабини ўтаган, дунёқараши кенгайиб, қатъиятли бўлиб келган Отабек олдида қўйган мақсадига эришиб, келгусида

юртимиз тинчлиги, халқимиз фаровон ҳаёти учун фидойи инсон бўлиб етишишига тилақдошмиз.

Шимоли-ғарбий ҳарбий округ матбуот хизмати

ЎЗБЕКИСТОН — ҲУҚУҚИЙ ДАВЛАТ

САЙДАҚМАЛ МАМАСОЛИЕВ

«Юксалиш»
умуммиллий
ҳаракатининг
аъзоси, ТДЮУ
қошидаги академик
лицей 1-босқич
ўқувчиси

Янги Конституция лойиҳасидаги асосий ўзгаришлар ҳақида сўз борганда унда мамлакатимизнинг узоқ муддатли тараққиёт стратегияси, юртимиз ва халқимизнинг эртанги фаровон ҳаёти учун мустаҳкам ҳуқуқий асос ҳамда ишончли кафолатлар ўз ифодасини топганини алоҳида таъкидлаш зарур. Шу маънода янги Конституцияда «Ўзбекистон – ҳуқуқий давлат» деган конституциявий тамойил кафолатланмоқда.

Бу – барчанинг қонун олдида тенглиги ва қонундан ҳеч ким устун эмаслигини таъминлаш деганидир. Ушбу тамойил судларнинг том маънода мустақил бўлиши ҳамда адолатли қарорлар чиқариши, давлат органлари халққа хизмат қилиши учун мустаҳкам пойдевор бўлади. Янги Конституция матнида илгари амал қилиб келган «давлат жамият – инсон» тамойили «инсон – жамият – давлат» деб ўзгартирилмоқда. Бундан кўзланган мақсад, инсон манфаатини ҳар нарсадан устун қўйишдир. Инсон ҳуқуқи ва эркинликларини таъминлаш давлатнинг олий мажбурияти этиб белгиланмоқда.

Шу муносабат билан инсон ҳуқуқлари кафолатлари янада кучайтирилмоқда. Лойиҳада белгиланишича, инсоннинг шаъни ва қадр-қиммати дахлсиздир, ҳеч нарса уларни камситиш учун асос бўлиши мумкин эмас. Инсон ҳуқуқи ва эркинликлари қонунлар, давлат органлари ва мансабдор шахслар фаолиятининг мазмун-моҳиятини ташкил этади. Бундан ташқари, инсон ва давлат органлари ўртасида юзага келган ноаниқликлар инсон фойдасига талқин этилиши, ҳуқуқий таъсир чоралари мақсадга эришиш учун етарли ва мутаносиб бўлиши кераклиги белгиланмоқда. Бу нормалар ҳуқуқни қўллаш фаолиятида инсон манфаатлари устувор бўлишини амалда таъминлашга хизмат қилади.

Муҳим янгилликларга яна мисол: ҳар бир инсон ўз шахсини эркин камол топтириш ҳуқуқига эга.

Қонунчиликда белгиланмаган мажбурият ҳеч кимнинг зиммасига унинг розилигисиз юклатилиши, Ўзбекистон фуқароси мамлакатдан ташқарига чиқариб юборилиши ёки бошқа давлатга берилиши мумкин эмас. Жиноят процессида инсон ҳуқуқлари кафолати энг илғор халқаро стандартларга мувофиқ, хусусан, «Хабеас корпус» ва «Миранда қоидалари» институтлари негизда кучайтирилмоқда. Янги таҳрирдаги Конституцияни ўқир эканмиз, унда фуқароларнинг иқтисодий ҳуқуқи ва эркинликлари, хусусий мулкчилик, тадбиркорликка кенг эркинликлар бериш, қулай иш муҳитини шакллантириш таъминланаётгани ҳам соҳада катта ўзгаришларга замин ҳозирлайди.

Янги таҳрирдаги Конституциямизнинг референдум орқали қабул қилиниши Янги Ўзбекистонни барпо этиш, бозор иқтисодиётига асосланган демократик ҳуқуқий давлат қуриш, давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, инсон қадрини улуғладиган халқпарвар давлат бунёд этиш учун ҳуқуқий пойдевор бўлади. Конституциявий норма ва қонунларнинг устуворлиги, уларнинг инсон манфаатларини кўзлаб иш тутишига ва шу доирада ўзаро ижтимоий муносабатларни мақбул ҳолга келтиришига йўналтирилганлиги мамлакатда барқарорликни ҳуқуқий жиҳатдан таъминлашнинг фуқаролик жамияти асосларини қарор топтиришнинг асосий омиллари саналади.

Зеро, қабул қилинажак Янги Ўзбекистон Конституцияси ўзида инсон ҳуқуқлари, демократия, эркинлик, барқарорлик ва тараққиёт тамойилларини ифода этган демократик, ҳуқуқий, ижтимоий ва дунёвий давлат қуриш ва фуқаролик жамиятини барпо этишни мақсад қилиб олган келажак буюк халқнинг ишончли ҳуқуқий кафолати ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси мамлакатни демократик йўлдан ривожлантиришнинг ҳуқуқий кафолатидир. Шавкат Мирзиёевнинг «Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси» китобида демократик ислохотларни янги сифат босқичга олиб чиқувчи янада жиддий вазибалар қўйилган. Улар қонунчилик ҳамда ҳуқуқни англаш ва қўллаш тизимини, жамиятнинг сиёсий-ҳуқуқий онгини умуминсоний қадриятлар ва барқарор ривожланиш тамойилларига йўналтиради. Янги Ўзбекистонга мувофиқ келадиган янги конституциявий принцип ва нормаларни белгилаш кўзда тутилган. Аввало, бу «Инсон қадрини учун» устувор тамойилини ҳаётга татбиқ этишга тегишлидир. Бунда инсон қадрини – мамлакатнинг ҳар бир фуқароси учун тинч ва хавфсиз ҳаётни, фундаментал ҳуқуқ ва эркинликлари, малакали тиббий хизмат, сифатли таълим, кучли ва манзилли ижтимоий ҳимоя ҳамда соғлом экологик муҳит таъминланишини, муносиб турмуш шароити ва замонавий инфратузилмнинг босқичма-босқич яратилишини англалади.

Халқчил ислохотлар даврида яшаймиз. Ҳаракатлар стратегиясидан Тараққиёт стратегияси сари қадам қўйиб, бу катта йўлда жамиятимизнинг янги қиёфасини яратишга киришдик. Юртимизда одамларни рози қилиш йўлидаги саъй-ҳаракатлар, ҳаётимизни ўзгартираётган тамойиллар янгича демократик ўзгаришларни талаб қилмоқда. Бу конституциявий ислохот.

Шу маънода ана шу муҳим ҳаётини зарурат – конституциявий ислохотларнинг қуйидаги устувор йўналишлари белгиланган:

- **биринчидан**, аввал амал қилган «давлат – жамият – инсон» асосини янги «инсон – жамият – давлат» парадигмага ўзгартириб, конституциявий қонунчилик ва конституциявий амалиётда мустаҳкамлаш;
- **иккинчидан**, иқтисодий ислохотлар жараёнида инсон манфаатларини таъминлаш. Бу халқчил давлатни бунёд этишнинг энг муҳим шартидир;
- **учинчидан**, фуқаролик жамияти институтларининг ўрни ва мақомини, «Жамият – ислохотлар ташаббускори» тамойилини конституциявий мустаҳкамлаш;
- **тўртинчидан**, оила институтини ривожлантириш, бўлажак авлодларга

анъанавий инсоний қадриятларни асраб-авайлаган ҳолда етказиш, мамлакатда миллатлараро тотувликни мустаҳкамлашнинг конституциявий асосларини белгилаш;

- **бешинчидан**, Конституцияда давлат ёшлар сиёсатини, Янги Ўзбекистон бунёдкорлари – ёшларнинг ҳар томонлама қўллаб-қувватланишини, уларнинг ҳуқуқи, манфаатлари ва мажбуриятларини акс эттириш;

- **олтинчидан**, ҳозирги кунда Ўзбекистон ижтимоий давлат ва одил фуқаролик жамиятини қуриш сари илдам бораётганини ҳисобга олган ҳолда «Янги Ўзбекистон – ижтимоий давлат» тамойилини конституциявий норма сифатида мустаҳкамлаш;

- **еттинчидан**, инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тизими самарадорлигини ошириш, болалар меҳнатига йўл қўймаслик, ногиронлиги бор шахслар ва кекса авлод вакиллари ҳуқуқларининг ишончли муҳофазасини таъминлаш;

- **саккизинчидан**, Конституцияга махсус экологик қоидалар, глобал иқлим ўзгаришларига тегишли ҳуқуқий меъёрларни киритиш;

- **тўққизинчидан**, болалар боғчалари, мактаблар, Учинчи Ренессанс асосларининг ўзаро боғлиқ жиҳатлари бўлган олий таълим ва фан соҳаларини ривожлантириш масалаларини конституциявий даражада мустаҳкамлаш.

ТАКЛИФИМ ИНОБАТГА ОЛИНДИ

2023 йил 9-10 март кунлари Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг навбатдаги мажлисида «Ўзбекистон Республикаси Конституцияси тўғрисида»ги конституциявий қонун лойиҳаси бўйича референдум ўтказиш ҳақидаги масала муҳокама қилинганди.

Ушбу муҳокамада онлайн шаклда, юридик академик лицейнинг ўқувчиси сифатида иштирок этдим. Бу менга, яъни оддий ўқувчига юксак ифтихор бағишлади. Мен томондан берилган таклифнинг олий даражада эътироф этилиши албатта қутилмаган воқеа бўлди.

Ялпи мажлисда Қонунчилик палатасида, аввало, кўмита ва фракциялар йиғилишларида муҳокама қилиниб, бир қанча чиғирқдан ўтган Конституция лойиҳасининг ҳар бир моддасига бирма-бир тўхталиб ўтилгани эътиборимни тортди. Бу жараёнда қонун лойиҳаси муҳокамаси очик, шаффоф тарзда бўлганлиги ва депутатларнинг биргина жумла ёки сўз учун қизғин тортишишига гувоҳ бўлдим.

Кўпчилик қатори «meningkonstitutsiyam.uz» онлайн платформаси орқали амалдаги Конституцияга «Ёшлар ҳуқуқлари» деган бобни киритиш таклифини берган эдим. Эътибор берсак, амалдаги Конституцияда ёшлар ҳуқуқлари ва ёшлар сиёсати ҳақида бирорта норма тугул, битта сўз ҳам йўқ.

Қарангки, ушбу таклифим инобатга олиниб, Конституция лойиҳасининг ўн тўртинчи боби «Оила, болалар ва ёшлар» деб номланибди ва бобнинг 79-моддаси «Давлат ёшларнинг шахсий, сиёсий, иқтисодий, ижтимоий, маданий, экологик ҳуқуқлари ҳимоя қилинишини таъминлайди, уларнинг жамият ва давлат ҳаётида фаол иштирок этишини рағбатлантиради», деб белгиланибди. Шу ўринда ҳақли савол туғилади: «Бу норма халқимизга, қолаверса, мамлакатга нима беради, қайси жабҳаларда ўзгариш бўлади?»

Биласизки, юртимизнинг 60 фоизга яқинини ёшлар ташкил этади. Мамлакатимиз ёшлари мустақил ва эркин фикрлаши, замонавий билим ва касб-ҳунарларни пухта эгаллаши, муносиб меҳнат қилиши ҳамда етук мутахассис бўлиб етишиши учун барча шароитлар яратилмоқда.

Хулоса ўрнида айтганда, конституциявий ислохот биз, фуқароларнинг фикри ва қўллаб-қувватлаши асосида референдум орқали амалга оширилаётгани Бош қонунимизнинг халқимиз хоҳиш-иродасининг ифодаси – ҳақиқий халқ Конституциясига айланишига имкон беради.

Мазкур рухн остида муштарийларга референдум қонунчилиги ва амалиёти бўйича туркум мақолалар бериб бориш назарда тутилган. Бу орқали референдум ўтказувчи участка комиссияларини тузиш тартиби ва улар фаолиятининг асосий жиҳатлари, референдумда овоз берувчи фуқароларнинг рўйхати билан ишлаш, муддатидан олдин овоз беришни ташкил этиш ва ўтказиш, референдум ўтказувчи участка комиссиясининг фаолияти, референдум участкасида овозларни санаб чиқиш ва натижаларни белгилаш, референдум ўтказувчи участка комиссиясининг оммавий ахборот воситалари вакиллари, кузатувчилар билан ҳамкорлиги ҳақида маълумот ва тушунчаларга эга бўлишингиз мумкин.

АВВАЛ — ИНСОН, КЕЙИН — ЖАМИЯТ ВА ДАВЛАТ

РЕФЕРЕНДУМДА ОВОЗ БЕРУВЧИ ФУҚАРОЛАРНИНГ РЎЙХАТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ТАРТИБИ

Овоз берувчи фуқаролар рўйхати участка комиссияси томонидан Сайлов жараёнини бошқариш бўйича ахборот тизими (СЖБАТ)даги Сайловчиларнинг ягона электрон рўйхати (СЯЭР) асосида тузилади.

Референдум куни 18 ёшга тўлган, рўйхат тузилаётган пайтда мазкур референдум участкаси ҳудудида доимий ёки вақтинча истиқомат қилаётган Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари овоз берувчи фуқаролар рўйхатига киритилади.

Рўйхатга овоз берувчи ҳар бир фуқаронинг фамилияси, исми, отасининг исми, туғилган санаси ва турар жой манзили киритилади.

Суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган фуқаролар, шунингдек, оғир ва ўта оғир жиноятлар содир этганлиги учун суднинг ҳукми билан озодликдан маҳрум этиш жойларида сақланаётган шахслар овоз берувчи фуқаролар рўйхатига киритилмайди.

ОВОЗ БЕРУВЧИ ФУҚАРОЛАРНИНГ РЎЙХАТИНИ СЖБАТДАН ЮКЛАБ ОЛИШ ВА УНГА АНИҚЛИК КИРИТИШ

Референдум ўтказувчи участка комиссиялари иш бошлагунга қадар овоз берувчи фуқароларнинг рўйхатлари тегишли давлат органларининг тақдим этган маълумотлари асосида Адлия вазирлиги ҳузуридаги Персоналлаштириш агентлиги томонидан СЖБАТда электрон тарзда шакллантирилади.

Участка комиссияси котиби СЖБАТга кириш ҳуқуқини олиш

учун округ комиссиясига мурожаат қилади. Округ комиссияси котиби СЖБАТга кириш ҳуқуқини участка комиссияси котибига тақдим қилади.

Участка комиссияси тузилганидан сўнг 3 кун ичида комиссиянинг котиби СЖБАТга кириб, мазкур участка овоз берувчи фуқароларнинг дастлабки рўйхатини юклаб олади.

Комиссия котиби овоз берувчи фуқароларнинг рўйхатини текшириб чиқади, чоп этади ва участка комиссияси раисига тақдим этади.

Участка комиссияси овоз берувчи фуқароларнинг дастлабки рўйхатини олганидан сўнг мазкур референдум участкаси ҳудудида яшовчи овоз берувчи фуқароларни аниқлаштириш чораларини кўради.

Ҳокимликлар, тегишли идоралар, шу жумладан, маҳалла фуқаролар йиғинлари, участка инспекторлари участка комиссияси сўровига асосан, мазкур референдум участкаси ҳудудида истиқомат қилаётган фуқаролар ҳақида маълумотларни 24 соат ичида тақдим этишлари шарт.

Участка комиссияси аъзолари референдум участкаси ҳудудида яшовчи овоз берувчи фуқаролар тўғрисидаги маълумотларга, зарурат бўлганда, уйма-уй айланиб чиқиш орқали аниқлик киритади.

Участка комиссияси овоз берувчи фуқаролар рўйхатини тузиш ишларига жамоатчилик вакиллари ва волонтерларни жалб қилиши мумкин. Туман ва шаҳар ҳокимликлари овоз берувчи фуқароларнинг рўйхатларини аниқлаштириш ишларига кўмаклашади.

Ҳарбий қисмлардаги ҳарбий хизматчи – овоз берувчи фуқароларнинг, шунингдек, ҳарбий хизматчиларнинг ҳарбий қисмлар жойлашган ҳудудларда яшовчи оила аъзолари ва бошқа овоз берувчи фуқаролар-

нинг рўйхати ҳарбий қисмларнинг командирлари тақдим этадиган маълумотлар асосида тузилади.

Ҳарбий қисмлардан ташқарида истиқомат қилувчи ҳарбий хизматчилар яшаш жойлари бўйича умумий асосларда овоз берувчи фуқаролар рўйхатига киритилади.

Санаторийлар ва дам олиш уйларида, касалхоналарда ва бошқа стационар даволаш муассасаларида, қамоқда сақлаш ва озодликдан маҳрум этиш жойларида тузилган референдум участкалари бўйича овоз берувчи фуқаролар рўйхатлари мазкур муассасалар раҳбарлари томонидан тақдим этилган маълумотлар асосида участка комиссияси томонидан тузилади.

улар ушбу референдум участкасида овоз берувчи фуқаролар рўйхатига киритилмаган бўлса ҳамда ўзаро суҳбат чоғида уларнинг овоз бериш куни ушбу референдум участкаси ҳудудида бўлиши аниқланса, улардан хоҳишига кўра, ариза олинади.

Агарда фуқаро овоз берувчи фуқаролар рўйхати билан (илиб қўйилган ёки электрон тақдим этилган рўйхатлар) танишиш жараёнида ўзи ҳақидаги маълумотлар хато киритилган ёки ўзи истиқомат қилаётган ҳудуддан бошқа ҳудудда жойлашган референдум участкасидаги овоз берувчи фуқаролар рўйхатига киритилганлигини аниқлаган тақдирда бевосита ўзи яшаб турган ҳудуддаги референдум участкасига бориб, ариза билан мурожаат қилиши мумкин.

Участка комиссияси овоз берувчи фуқароларнинг рўйхатлари ҳамма танишиб чиқиши учун тақдим этилганидан кейин ҳам, аниқланган хато-камчиликларни бартараф этиш мақсадида референдумга 5 кун қолгунга қадар овоз берувчи фуқароларнинг рўйхатларига ўзгартириш киритиш учун ишчи гуруҳларга электрон сўровнома юбориши мумкин.

Ишчи гуруҳлар бу электрон сўровномани шу куннинг ўзида кўриб чиқиб, белгиланган тартибда ҳал этади.

ОВОЗ БЕРУВЧИ ФУҚАРОЛАРНИНГ РЎЙХАТИ ИЛОВАСИГА ОВОЗ БЕРУВЧИ ФУҚАРОЛАРНИ КИРИТИШ ТАРТИБИ

Овоз бериш куни бирон-бир сабаб билан овоз берувчи фуқаролар рўйхатига кирмай қолган овоз берувчи фуқаролар шахсини, фуқаролиги ва яшаш жойини тасдиқловчи ҳужжат асосида участка комиссияси раисига ёзма ариза билан мурожаат қилади.

Участка комиссияси раиси фуқаронинг мурожаатини қайдлов дафтарида қайд этади ва уни кўриб чиқади. Мурожаатчининг овоз берувчи фуқаролар рўйхатига нима сабабдан кирмай қолганлигини текширади.

Жумладан, фуқаро қайси референдум участкасидаги рўйхатга киритилганлигини СЖБАТдан қидириб топади. Тегишли участка комиссияси билан алоқа воситалари орқали боғланади. Суҳбат чоғида овоз берувчи фуқаронинг ўша референдум участкасида овоз берган-бермаганлигини аниқлайди. Агар овоз бермаган бўлса, тегишли участка комиссиясини овоз берувчи фуқаронинг мурожаат этган референдум участкасида овоз берувчи фуқаролар рўйхатининг иловасига киритилиши ҳақида хабардор қилади. Шундан сўнг мурожаат қилган фуқаро белгиланган шаклдаги овоз берувчи фуқаролар рўйхатининг иловасига киритилади ва унинг белгиланган тартибда овоз бериш ҳуқуқи таъминланади.

Хабардор қилинган участка комиссияси ўз референдум участкасидаги овоз берувчи фуқаролар рўйхатига ушбу фуқаро бошқа референдум участкасида овоз берганлиги ҳақида маълумот киритади ҳамда ушбу овоз берувчи фуқарони якуний баённомада участкадаги овоз берувчи фуқароларнинг умумий сонига киритмайди.

Мудофаа вазирлиги Тарбиявий ва мафқуравий ишлар бош бошқармаси

Референдум участкаси ҳудудида вақтинча истиқомат қилаётган фуқаролар борлиги аниқланса, бироқ

КИТОБ ДЕГАН БИР ОЛАМ

Эрнест Сетон-Томпсоннинг «Ёввойи йўрға» китобини ўқиган бўлсангиз керак. Жониворлар ҳақида ҳикоялардан иборат бу бебаҳо китобни адабимиз Тоғай Мурод ўзбек тилига чевирган. Шунчалар моҳирлик билан чеврилганки, Сетон-Томпсон ўзбекча ёздимикан, деб ўйлаб қоласиз.

Ёдингизда бўлса, бу китобни сизга тавсия қилганмиз. Тавсия қилинган бўлса, яна бу ҳақда тўхталмоқдан мақсад нима, деган ҳақли савол туғилиши табиий. Азиз ўқувчи, кўпдан сизга асл асарларни танишга, танлаб ўқишга кўмакчи бўлиб келяпмиз. Орангизда бу саҳифани диққат билан кузатиб, китоб жавонини бойитаётганлар борлиги бизни мамнун қилади. Шундай бўлса-да, бу тарғиботларда нимадир етишмаётгандек. Бу ҳам бўлса сизнинг фикрларингиз, илк ўқиган китобингиз ҳақида таассуротларингиз, сиз қайси адабларни тавсия қилган бўлардингиз, нима учун? Буларни билиш биз учун ҳам қизик.

Мазкур китобнинг сўзбошисида ёзувчи Эрнест Сетон-Томпсоннинг болалиги билан боғлиқ бир воқеа бор. Унда китоб дўконига кўриб қолган қушлар ҳақидаги китобга қандай шайдо бўлгани, уни сотиб олиш учун қилган ҳаракатлари баён қилинади. Ўша парчани ўқиганимда, эслаганимда хаёлимдан бир савол кечади: бизнинг болаларимизнинг ҳам ана шундай севимли китоблари бормикан? Улар ҳам шу китобни сотиб олмагунча тиниб-тинчимай ҳаракат қилар эканми? Ҳурматли китобхон, сизни-чи? Сизни ҳам узоқ вақтлар ақлингизни ўғирлаган китоблар бўлганми? Фарзандларингиз-чи, улар қандай китоблар ўқийди? Ўқийдиларми ўзи?

Илмли инсон билан умрида китоб ўқимаган одам ўртасида шундай суҳбат кечди:

«– Ҳеч китоб ўқимадингизми?»

– Йўқ, ўқимадим, кам бўлганим йўқ, менга ўқимаганим ҳеч билинмади.

– Менга билинмапти-да».

Ҳа, шундай, сизга билинмайди, бошқаларга билинади.

Бугун жамоат жойларида ҳам барчанинг телефонга термилиб ўтиришига кўзларимиз кўникиб бўлди. Ким нима истаса, телефондан, тўғрироғи, ижтимоий тармоқлардан топяпти. Нима истаса... Одамлар нима истайди? Ҳаётини телефонсиз тасаввур қила олмайдиган ёш авлоднинг қандай истаклари бор? У нима истагида ташқи дунёдан узилиб, «ўргимчак

тўри»га қиряпти? Истаклар... Уларнинг чегараси борми?

Ижтимоий тармоқларда ахборот кўп, янгиликлар кўп. Баъзан рост қайда, ёлғони қайда, билиб бўлмайди. Ва бу нарсалар миянғизнинг кераксиз нарсалар билан тўлишига сабаб бўлади. Кераксиз хабарлар оқими дунёқарашингизни торайтиради. Яратувчанлик, ижодкорлик қобилиятингизни йўққа чиқаради. Албатта, фойдали маълумотлар ҳам кўплигини айтиб, ўзингизни оқлашингиз мумкин. Аммо бу сизни «асирлик»дан қутқармайди! Шуни унутманг, **ТАНЛОВ ИМКОНИ ЎЗИНГИЗДА!**

Китоб ўқинг, дейиш билан бировни китобга қизиқтириш қийин. Шунчаки китоб ўқиш сизнинг ҳаётини эҳтиёжингизга айланиши керак. Шу кунлар ичи уч боласи билан ўзини тўққизинчи қаватдан ерга отиб ҳалок бўлган аёл фожиаси юртдошларимизни ларзага солди. Бу фожиада бировни оқлаш ё қоралаш фикрдан йироқман. Аммо сиз каби ҳимоясиз болаларни ўйлаганимда ҳиссиётга берилман. Ҳаёт ҳаммани ҳам сийлайвермайди. Инсон курашиб яшайди. Шунинг учун ҳам у инсон. Ҳар доим ҳам сизни тушунадиган, суянингиз, ишонингиз мумкин бўл-

ган дўст топилавермайди. Шундай пайтларда китоб энг яқин сирдош, дарддош бўла олади. Ишонинг, буни ақлли гап айтиш учун ёзмадим, ҳаётини тажрибамга таяниб ёздим. Ҳаёт сизни ҳар тошга уриб-отса ҳам, баъзи мажбуриятлардан воз кечишга ҳақли эмасиз. Аёлларни ҳар қандай ҳолатда ҳам тушунишга ҳаракат қиламан. Аммо ўз болаларини ўлдиришдек қабиҳликка боргани ҳеч оқлаб бўладими?! Агар ўқишмишли бўлганида эди, агар ҳунарли бўлганида эди, китоблар ўқиганида эди...

Китоб – беминнат дўст. Эҳтимол, бу сизга сийқаси чиққан гап бўлиб туюлар. Аслида ҳам шундай. Ҳар ким истаган тасаллиси, юпанчи, йўлини айнан китоблардан топади. Инсон ҳаётини тубдан ўзгартиришга қодир китоблар бор.

Инсон тараққиётда анчагина юксалди. Айримлар бу билан анъанавий китобхонлик ҳам барҳам топади, деб ишонадилар. Улар қанчалик ишонарли далиллар келтирмасинлар, китоб ҳеч қачон ўз қадр қимматини йўқотмайди, деб ўйлайман. Жавондаги хазинагиз орасидан истаган бирини олиб, варақлаб, у билан юзма-юз қолганга нима етсин.

Мен ҳам сиз каби ижтимоий тармоқларни кузатишни ёқтираман. Тармоқ фойдаланувчиларидан бири шундай ёзибди: «Мен Ўткир Ҳошимовнинг «Икки эшик ораси» китобини йигирма икки(!) мартаба ўқиб чиқдим. Йигирма икки мартаба Қора амма, Шомурод, Робия, Мунаввар, Музаффар билан йиғладим...»

Илгарироқ ҳам қаердир бу ҳақда ўқиган эдим. Муаллифига қарадим: Машҳура Исакова. Бу ижодкор ҳикояларини ижтимоий тармоқларда ўқиган эдим. Ёдимга тушди. Машҳура 1989 йили Андижондан ёзувчини кўриш учун Тошкентга келади. Унинг қўлида 21 дона қип-қизил атиргул бор эди. «Икки эшик ораси»ни йигирма бир марта ўқигани муносабати билан адабни ўшанча атиргул билан йўқлаб келди. Уни «Шарқ юлдузи» таҳририятдан топди. Қадрли ёзувчимиз шу кун атиргуллардан таҳририятдаги ҳамкасбларига тарқатади. Уч донасини «булар опангиз учун», деб олиб қолади. Ўша пайтлар Тошкент–Андижон поездига истаган вақтингиз чипта топиш осон эмас эди. Адиб ҳурмати учун купе вагонга билет топилади. Машҳуранинг қўлига егуликлар ва бир неча журналлар бериб Ўткир Ҳошимовнинг ўзи кузатиб қўяди.

Мана шу бир парча хотирада олам-олам эзгулик мужассам: гўзал инсоний фазилятлар, камтарлик,

эҳтиром... Бу икки гўзал инсон КИТОБ деган мўъжиза туфайли кўришдилар ва бу оддийгина туюлган кўришув ҳам ибрат бўларли воқеага айланди.

Қаердаки китоб ҳақида сўз кетса, бепарво бўлишим қийин. Бу ибратли воқеа 1943 йили олис Туркияда бўлган. Ёш кутубхоначи Мустафо илк бор ҳаяжон билан Ургуп Таҳсин Оға кутубхонасида иш бошлади. Кунлар, ҳафталар, ойлар кечса-да, кутубхонага кимса қадам қўймади. У ортиқ бировнинг китоб истаб келишини кутиб турмади. Ўзига эшак сотиб олди. Китобларини эшакка ортиб, қишлоқ ва овулларга йўл олди. Қишлоқ одамлари аввалига китоб ортилган эшакка ҳайрон боқдилар, сўнг шунчаки қизиқиб, битта-иккита китоб ола бошлади. Бора-бора китоб олувчилар сони орта бошлади. Айниқса, болалар Мустафонинг келишини кўзлари тўрт бўлиб кутарди. Ўқиган китобларини қайтариб, янгисини олардилар. Қисқа вақт ичида Ургупда китобхонлар сони ошди. Одамлар секин-аста кутубхонага ҳам кела бошладилар.

Кутубхоначи Мустафо бу билан чекланиб қолмади. Кутубхонага аёл-қизларни ҳам жалб қилиш йўлини топди. Кутубхонанинг бир хонасига тикув машинаси олиб келиб, ўрнатди. Ундан фойдаланиш бепул эди. Бу тадбир иш берди. Аёллар кела бошлади, навбат кутатганларида вақтни беҳуда ўтказмаслик учун китоб ўқий бошладилар...

Мустафонинг овозаси дунёнинг ҳар ерига етди, десак, муболаға эмас. У умрининг охирига қадар одамларнинг китоб ўқишлари учун меҳнат қилди.

Бу воқеани ўқиганимда олис ёшлик йилларим ёдимга тушди. Катта қишлоқларда кутубхоналар бўлар эди. Ҳозир... Негадир барча шаҳарга интилади. Қишлоқ ёшлари ҳам туғилиб ўсган ерларида китоб дўконлари, кутубхоналар ташкил қилсалар эди. Булар учун анчагина энгилликлар, имтиёзлар мавжуд. Ташаббус билан чиқсалар, китоблар орқали маърифат, зиё улашсалар, шу тариқа қишлоқларини, ўзларини танитсалар, қанчалик гўзал иш бўлар эди.

Азиз юртдошлар! Шундай эзгу мақсадга қўл урган ёшларимизни сизу биз ҳам қўллаб-қувватлайлик, болаларимизни бу каби ишларга тарғиб қилишдан чарчамайлик. Инсониятнинг энг буюк мўъжизаси – КИТОБга меҳр уйғотайлик!

Китоб ўқинг, ақлингиз чарчланади, қалбингиз сайқалланади, зеро, ҳар ишнинг асоси илмдир!

**Инобат ИБРОҲИМОВА,
 «Vatanparvar»**

МУНОСОБИБ ИЗДОШ

Жорий йилнинг март ойида Президентимиз томонидан «Ватан ҳимояси ва эл-юртимиз тинчлиги йўлида ҳалок бўлган ҳарбий хизматчилар ва ходимлар оила аъзоларини ижтимоий қўллаб-қувватлашни кучайтириш чоратадбирлари тўғрисида»ги фармон имзоланди.

Мазкур фармон билан Ватан ҳимояси, эл-юртимиз тинчлиги йўлида ҳалок бўлган ҳарбий хизматчилар ва ходимлар оила аъзолари ҳамда уларнинг қарамоғидаги шахсларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, ғамхўрлик қилиш, ҳурмат-эҳтиром кўрсатиш мақсадида уларга бир қатор имтиёз ва кафолатлар берилди. Бу эса, ўз навбатида, қаҳрамонларнинг номи ҳамиша барҳаётлиги, уларнинг ота-оналари, турмуш ўртоқлари ва фарзандлари доимий диққат-эътиборда эканининг ёрқин ифодаси, десак, янглишмаган бўламиз.

Болалигидан ана шундай юксак ғамхўрлик ва эътиборни ҳис қилиб келаётган ўғлонлардан бири – қаҳрамон чегарачи катта лейтенант Шухратбек Собировнинг фарзанди, Давлат хавфсизлик хизмати Чегара қўшинларига қарашли ҳарбий қисм гуруҳ командири лейтенант Шоҳжаҳон Собировдир.

ОТАМНИ СУРАТЛАРИ ОРҚАЛИ ТАНИЙМАН

2000 йил 17 август куни Давлат хавфсизлик хизмати Чегара қўшинлари ҳарбий хизматчиси катта лейтенант Шухратбек Собиров мамлакатимизга суқилиб кирган жангарилар тўдасига қарши олиб борилган жанг вақтида қаҳрамонларча ҳалок бўлди.

– Ушанда мен ҳали икки ёшга тўлмаган гўдак эдим, – дейди Шоҳжаҳон Собиров. – Шу сабаб отамни суратлари, бобом, бувим ва онаминг айтганлари

орқали танийман. Мени кўтариб тушган суратлари бор, жуда қадрли бўлгани учун уни ҳамиша ёнимда олиб юраман. Ўзи ҳарбийлик соҳасини танлашнинг масъулияти ва машаққати ҳам шунда. Ватанга қасамёд қилдингми, унинг тинчлиги ва ҳимояси йўлида ҳар лаҳза жонингни тикишга тайёр туришинг керак. Эсимни танибманки, отамга ўхшашга, унинг муносиб издоши бўлишга интиламан.

ИНТИЛИШЛАР САМАРАСИ

«От изини той босар», деганларидек, болалигидан қаҳрамон чегарачининг ўғли эканини ҳис қилиб катта бўлган Шоҳжаҳон Избоскан туманидаги отаси таҳсил олган 17-умумтаълим мактабида ўқийди.

Катта лейтенант Шухратбек Собировнинг мазкур таълим даргоҳига қўйилган бюсти ва ташкил этилган хотира бурчаги қаҳрамонимизнинг қалбига алланечук шижоат бағишлаб, уни яхши ўқишга ундар, гўё отаси мактаб ҳовлисида туриб унинг натижалари, эришаётган ютуқларини кузатиб тургандек туюларди. Қаҳрамонимиз тарих, физика, кимё ва биология фанларини яхши ўзлаштиргани боис фан олимпиадаларида иштирок этиб, фахрли ўринларни қўлга киритади. Ушбу қизиқишлар сабаб у аввал Избоскандаги кимё ва биология фанларига ихтисослаштирилган мактаб-интернатда, сўнг эса Андижон қишлоқ хўжалиги институти қошидаги академик лицейда аниқ фанлар йўналишида таҳсил олади.

Шижоатли, тиниб-тинчимас ўғлон тумандаги спорт клубига ҳам қатнаб, мураббийи Машхурбек ака ёрдамида кикбоксинг билан шуғулланишни ҳам қанда қилмайди.

ОТА КАСБ...

Болалигидан ҳарбий либос кийишни орзу қилган Шоҳжаҳон 2017–2021 йилларда отаси таҳсил олган Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик билим юртининг «Ҳаво-десант қўшинлари тактик қўмондонлиги» факультетига соҳанинг сир-асрорларини

ўрганади. Тақдирни қарангки, 2021 йилда дастлабки «лейтенант» ҳарбий унвонини олгач, ДХХ Чегара қўшинларида айнан отаси Шухратбек Собиров хизмат қилган Бўстонлик туманидаги ҳарбий қисмда гуруҳ командири лавозимида ўз хизмат фаолиятини бошлайди.

– Шу кунга қадар менинг улғайишим, отам юрган издан бориб, у таълим олган ҳарбий билим юртида ўқишим ва бугунги кунда офицер сифатида шаклланиб, айнан отам хизмат қилган ҳарбий қисмда фаолият олиб боришимда яқинларим, Чегара қўшинлари раҳбарияти ҳамда отамнинг сафдошлари ва албатта, ўз сафдошларимнинг ҳиссаси катта, – дейди қаҳрамонимиз. – Қолаверса, мен ҳамиша бувижоним Мухтарамхон аянинг метин иродаларидан куч-қувват олганман. Чунки уларнинг на сўзларида, на нигоҳларида «ўғлим ҳалок бўлди-ку, набирамдан ҳам айрилиб қолмайин», деган ҳадикни сезмаганман. Тўғриси, бувим менга Иккинчи жаҳон уруши йилларида 5 нафар фарзандини матонат ва сабот билан фронтга юборган Зулфия Зокирова сиймосини эслатадилар. Табиийки, мен ҳам бундай буюк ирода соҳибасига муносиб набира бўлишга ҳаракат қилиб келяпман.

Дарҳақиқат, лейтенант Шоҳжаҳон Собиров хизмат фаолиятини бошлаган чоғиданоқ синчковлиги, зийраклиги ва масъулияти билан ўзининг касбий салоҳиятини намоён этиб, эришган натижалари, намунали ҳарбий интизоми, Ўзбекистон Республикаси Давлат чегараси дахлсизлигини таъминлашдаги фаол иштироки ҳамда топширилган вазифаларни бажаришда кўрсатаётган юксак маҳорати ва ташаббускорлиги учун ДХХ раҳбарияти томонидан муносиб тақдирланган.

УНУТИЛМАС ЛАҲЗАЛАР

2023 йилнинг 13 март санаси эса лейтенант Шоҳжаҳон Собиров ва унинг

бувиси Мухтарамхон ая ҳаётида унутилмас онларга бой кун бўлди.

– Давлатимиз раҳбари билан Термиз шаҳридаги ДХХ Чегара қўшинларининг «Ёш чегарачилар» ҳарбий академик лицейида кўришиб, суҳбатлашиш бахтига мушарраф бўлганимиздан бошимиз кўкка етди, – дейди Шоҳжаҳоннинг ўзи. – Шу кунги қаҳрамонларнинг оила аъзоларини қўллаб-қувватлаш мақсадида имзолаган фармонлари ҳақида бизга сўзлаб бердилар. Тадбирда иштирок этган барча қаҳрамонларнинг яқинлари қаторида мен ҳам уларга ўз миннатдорлигимни билдириб, томиримда қаҳрамон чегарачи Шухратбек Собировнинг қони оқар экан, ҳамиша унга муносиб бўлишга, «отамнинг ўғли» эканимни исботлаб, юрт тинчлиги, сарҳадларимиз дахлсизлигини таъминлаш йўлида хизмат қилишга ва бу йўлда керак бўлса ҳатто жонфидо қилишга тайёр эканимни билдирдим. Ўша дамда қалбимда кечган ҳаяжон ва ғурур ҳисларини ҳозир сўз билан ифодалашим қийин.

ЯНА БИР МАСЪУЛИЯТ

Шоҳжаҳон оилали. Турмуш ўртоғи Мафтуна тиббиёт соҳасида фаолият юритади. Улар биргаликда ўғиллари Довудбекни камолга етказишмоқда. Ёш оила фарзандларининг келгусида эл қорига ярайдиган, ватанпарвар инсонлар бўлиб ўсганини истайди. Қолаверса, оила – бу эркак зиммасидаги муҳим масъулият эканини яхши англаган қаҳрамонимиз ҳамиша оиласига тиргак, муносиб турмуш ўртоқ ва ота бўлишга интилиб келмоқда.

Биз қаҳрамон чегарачининг фарзанди Шоҳжаҳон Собировга сарҳадларимиз дахлсизлигини таъминлаш йўлида олиб бораётган жанговар-хизмат фаолиятида улкан зафарлар тилаб, отаси изидан бораётган ана шундай забардаст ўғлонлар, муносиб издошлар сафи янада кенгайиб боришига тилақдошимиз.

Майор Фарида БОБОЖОНОВА
ДХХ Чегара қўшинлари

UCH AVLOD UCHRASHUVI

ҲАМИША ЭЛ АРДОҒИДА

Иккинчи жаҳон урушида ҳалок бўлган инсонларни хотирлаш, ёшларни баркамол авлод этиб тарбиялаш ишига муносиб улуш қўшиб келаётган кексаларни қадрлаш халқимизнинг азалий қадриятларига ҳамоҳангдир. Вужудида қолган уруш жароҳатлари, қалбидаги дардлар азоб берса-да, бугунги кунларга етказганига шукур қилиб, ёшларга ўғит бераётган, доимо улар ҳаққига дуо қилаёт-

ган нуруний отахонлар, Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари ҳамиша элимиз ардоғида. Тошкент шаҳрининг Олмазор туманида истиқомат қилувчи Аббос ота Аппонов ана шундай дуоғўй кексалардан бири. «Ғалаба боғи» ёдгорлик мажмуаси бошлиғи раҳбарлигидаги бир гуруҳ ёшлар яқинда у кишининг уйига бордилар. Самимий суҳбат чоғида Аббос отага «Ғалаба боғи фалсафаси» ҳамда «Ўзбекистон

Иккинчи жаҳон уруши даврида» китоб-альбом совға қилинди. Китоб-альбомда урушнинг энг қайноқ нуқталарида жанг қилган отахоннинг шарафли ҳаёт йўли ҳам ёритилган. Бундан мамнун бўлган нуруний ота меҳмонларга миннатдорлигини изҳор қилиб, юртга, элга тинчлик, осойишталик тилаб, ҳарбий хизматчилар шаънига дуолар қилди.

Ф. ЭРГАШЕВ

ТАВАЛЛУДИ ВА НАСЛ-НАСАБИ

Султон Ҳусайн мирзо 1438 йилда Ҳиротда туғилган. Мансур мирзонинг ўғли. Мансур мирзонинг отаси – Бойқаро мирзо, унинг отаси – Умаршайх мирзо, унинг отаси – Амир Темур. Мансур мирзо билан Бойқаро мирзо подшоҳлик қилган эмас. Онаси Феруза-бегим Темурбекнинг наби-раси эди.

ШАКЛ-ШАМОЙИЛИ

Султон Ҳусайн мирзо қийиқ кўзли, шеркелбат киши эди. Улуғ ёшга етиб, соқоли оқарган бўлса-да, хушранг, қизил-яшил ипак матолардан кийим киярди. Бўрк ёки қалпоғи қора қўзи терисидан тикилганди.

ФЕЪЛ-АТВОРИ

Сўзамол ва хушхулқ эди. Хулқи бироз тезроқ, сўзи ҳам хулқидек ўткир эди. Баъзи юмушларда шариатга кўп риоя қиларди. Бир сафар ўғли бир кишини ўлдиргани учун уни хунта-лабларга топшириб, қозихонага юборган. Мафосил – ревматизм касали туфайли намоз ўқимас, рўза ҳам тутмасди.

Тахтга чиққанидан сўнг етти йил ичмаган, ундан кейин ичкиликка берилди. Хуросонга қирқ йил подшоҳлик қилган бўлса, пешин намозидан кейин ичмаган кунни йўқ эди. Барча яқинлари, шаҳар аҳли ҳам ичкиликка берилганди. Айш-ишрат ва ахлоқсизликни ҳаддан оширардилар. Ҳусайний тахаллуси билан ғазаллар битган, девон ҳам тузганди.

ЖАНГ ВА УРУШЛАРИ

Шижоатли ва мард бўлган Султон Ҳусайн мирзо жангларда бир неча маротаба ёвга қилич урган. Темурбек наслидан ҳеч ким унингдек кўп қилич чопгани маълум эмас.

Бир гал Султон Абусаид мирзо юборган уч минг кўшинни олтиш йигит билан енгди. Яна бир марта Астрободда Султон Маҳмуд мирзони, тахтга чиққанидан кейин Ёдгор Мухаммад мирзони енгди, шу билан Хуросонни қўлдан чиқармади. Шундан кейин яна бир қанча унча йирик бўлмаган жангларда ғолиб бўлган, кам ҳолларда мақсадига етмаган. Султон Ҳусайн ўғиллари Бадиуззамон мирзо кўшини билан икки марта, Абулмуҳсин ва Кепак мирзолар кўшини билан бир марта жанг қилиб, уларни мағлуб этган.

ВИЛОЯТЛАРИ

Хуросон эди. Унинг шарқи Балх, ғарби Бистом ва Домғон, шимоли Хоразм, жануби Қандаҳор ва Сейистон эди. Ҳирот мамлакатининг маркази эди. Барчанинг куну тун айш-ишратга берилгани, жаҳонгирлик ва лашкар тортиш машаққа-

СУЛТОН

ҲУСАЙН БОЙҚАРО

ҳам ёш, ҳам салтанатда улуғ, хушхулқ, сўзи ўткир подшоҳ

тини чекмагани туфайли борган сайин навкар ва вилояти камайди, ортмади.

ФАРЗАНДЛАРИ

Ўн тўрт ўғли, ўн бир қизи бор эди. Ўғиллари – Бадиуззаман мирзо, Шоҳ Ғариб мирзо (танасида нуқсон бор эди, Ғарибий тахаллуси билан девон ҳам тузган, бир неча вақт Ҳирот шаҳрига ҳокимлик қилган), Музаффар мирзо (Султон Ҳусайн шу ўғлини ортиқроқ яхши кўргани учун бошқа ўғиллари билан ёвлашганди), Абулмуҳсин мирзо, Кепак мирзо, Абу Туроб мирзо, Мухаммад Ҳусайн мирзо, Фаридун Ҳусайн мирзо (ёйни куч билан тортиб ўқни яхши отар, камонининг юмалоқ шаклдаги тўпўқи, айтишларича, қирқ ботмон экан, мард бўлгани билан омадсиз эди, қаерда жанг қилган бўлса, барчасида мағлуб бўлган), Ҳайдар мирзо, Мухаммад Маъсум мирзо, Фаррух Ҳусайн мирзо, Иброҳим Ҳусайн мирзо, Ибни Ҳусайн мирзо, Мухаммад Қосим мирзо.

АМИРЛАРИ

Мухаммад Бурундуқ барлос – жуда билимли ва улуғ сардор эди. Қушни шунчалик яхши кўрганидан бири ўлса ёки йўқолса, ўғилларининг номини тутиб, «Бу қуш ўлгунча фалончи ўлса бўлмасмиди?» деркан.

Музаффар барлос – қорачалардан, яъни оддий кишилардан эди. Султон Ҳусайн мирзо кўнимсиз ҳарбий юришлари чоғида у билан ажабтовур шартлашиб олган экан. Агар бирор вилоят эгалланса, даромаднинг тўрт қисми мирзога, икки қисми унга бўларкан. Султон Ҳусайн тахтга ўтирганида бу шартлашишдан пушаймон бўлади, аммо фойдаси бўлмайди. Музаффар барлос ортиқча сурбетлик қиларди. Охири у заҳарланиб ўлади.

Алишер Навоий – Султон Ҳусайннинг бир умрлик энг яқин дўсти эди. Алишербек ўхшаши йўқ киши эди, фазл ва хунар аҳлига унингчалик мураббийлик ва ҳомийлик қилган одам дунёда топилмаса керак, деб ёзади Бобур.

Аҳмад Таваккул барлос – бир мuddат Қандаҳорга ҳоким бўлган.

Валибек – мусулмон, намозхон, турк ва содиқ киши эди. Мирзо Ҳусайннинг энг улуғ беги эди, у тахтга ўтирганидан кейин кўп яшамади.

Нуёнбек – отаси Термиз саййидларидан, онаси темурийлардан эди. Хушмуомала, сермулозамат, шаробхўр ва айш-ишратни севувчи киши эди.

Зуннун арғун ва унинг ўғли Шоҳ Шужоъ арғун – бу ота-бола мард, қилични яхши чопар эди. Шериклик-

да Қандаҳорга ҳокимлик қилган. Султон Ҳусайннинг ўғли Бадиуззамон билан ёвлашгани сабаби ана шу ота-боладан кўрилади. Зуннун арғун покмазҳаб, намозни тарк қилмас эди. Шатранжга жуда берилган, одамлар бир қўлда ўйнаса, у икки қўл билан ўйнарди. Табиатида бахиллик ва хасислик устун эди.

Дарвеш Алибек – Алишер Навоийнинг туғишган укаси эди. Бир неча вақт Балхга ҳокимлик қилади, аммо бемулоҳаза ва беҳунарроқлигидан ҳокимликдан туширилади.

Сайид Бадр – кучли ва ҳаракатлари ёқимли киши эди. Жуда қизиқ ўйинга тўшар, ҳеч кимда учрамайдиган рақсларни ижро этарди. Ҳамиша Султон Ҳусайннинг ёнида, шаробга шерик ва суҳбатдош эди.

Ислим барлос – ўттиз-қирқ ботмон ёй ўқини куч билан отиб, тахтадан ўтказарди. Қовоқ нишон кўйилган майдон бошида от билан чопган ҳолда ёйни тушириб олиб отиб, нишонни бехато урарди. Бармоққа кийиладиган ангишвонасимон ускуна – зеҳирни бир, икки ярим қари чилвирга боғлаб, унинг иккинчи учини ёғочга маҳкамлаб, айланарди. Ана шу айланишда зеҳир тешигидан ўқни ўтказарди. Шундай ғаройиб ишлари кўп эди.

«Бобурнома»да яна ўндан ортиқ амирнинг таърифлари келтирилади. Шунингдек, асарда Султон

Ҳусайн Бойқаронинг садрлари, вазирлари ҳамда бир қанча шоирлар, созанда ва хонандалар, паҳлавонлар ҳақида сўз айтилган.

Султон Ҳусайн мирзонинг замони аjoyиб бир замон эди. Хуросон, хусусан, Ҳирот шаҳри фозил ва мислсиз эл билан тўла эди. Кимки бирор иш билан машғул бўлса, ҳиммат ва мақсади шу ишни мукамал бажариш эди, деб ёзади Бобур.

ВАФОТИ

Шайбонийхон ўн ойлик қамалдан сўнг Хоразмни олиб, уни Кўпакбийга бериб, ўзи Самарқандга келган йили Балхни ҳам олади. Унинг Ҳиротга юриши аниқ бўлиб қолганидан кейин Султон Ҳусайн Бойқаро Шайбонийхон устига лашкар тортади. Аммо Бобо Илоҳий мавзесига етганда сактаи қалб (апоплексия) касали кучайиб, 69 ёшида оламдан ўтади. Бу воқеа 1506 йил 5 майда содир бўлган эди.

Султон Ҳусайн Бойқаро вафот этганидан сўнг Мухаммад Бурундуқбек, Зуннунбек каби амирлар ва бошқа аркони давлат йиғилиб, бир қарорга келдилар. Бу қарорга кўра, Бадиуззамон мирзо билан Музаффар мирзони Ҳирот тахтига шериклик подшоҳ этиб тайин қилдилар. Бу жуда қизиқ бир воқеа эди, подшоҳликда ҳеч қачон шериклик эшитилган эмас, деб ҳайратланади Бобур.

Фурқат ЭРГАШЕВ тайёрлади.

АМИР ТЕМУР ТИМСОЛИ:

Амир Темури каби яққол ва салобатли шахс бадий адабиёт ва санъат намояндлари, ёзувчилар, шоирлар, драматурглар, мусаввирлар, ҳайкалтарошлар, мушакчилар ва бошқаларнинг эътиборини тортмай қолмас эди. Шу соҳадан олинган баъзи бир маълумотларнинг ўзи ҳам кифоя.

БАДИЙ АДАБИЁТ, ТЕАТР, МУСИҚА

Бадий адабиёт. Буюк ўзбек шоири ва мутафаккири Алишер Навоий асарларида Амир Темури номи илм-фан, маданият, санъат аҳллари ҳомийси сифатида кўп марта тилга олинади. Шунингдек, буюк шоир «Мажолис ун-нафоис» тазкирасида Мавлоно Лутфий тарихчи Шарафуддин Али Яздий «Зафарнома»си асосида туркий тилда соҳибқирон ҳақида дoston ёзгани тўғрисида маълумот беради. Афсуски, бу асар бизгача етиб келмаган, аммо ўтмишда туркий ва форсий тилларда соҳибқирон сиймоси акс эттирилган бошқа бир қанча бадий асарлар ҳам яратилган. Шулардан бири улуг шоир Абдурахмон Жомийнинг жияни Хотифийнинг «Темуринома» дostonидир. Мазкур асар «Зафарномаи Темурий» деб ҳам аталади. Хуросондаги Жом вилоятининг Харжирд қишлоғида туғилган Абдуллоҳ Хотифий кўп йиллар Ҳиротда яшаб, Абдурахмон Жомий ва Алишер Навоий атрофидаги Ҳирот адабий муҳитидаги шоирлардан бири бўлган. Хотифийнинг улуг мусаввир Камолдин Беҳзод томонидан ишланган сурати бизнинг давримизгача сақланиб қолган.

Абдуллоҳ Хотифийда Низомий Ганжавий, Хисрав Дехлавий каби улуг шоирлар «Хамса»ларига пайрав тарзида форс тилида «Хамса» яратиш нияти туғилади ва тоғаси Абдурахмон Жомийнинг фотиҳасини олади. Айни шу даврда Абдурахмон Жомий ва Алишер Навоий ҳам «Хамса» дostonини ёзаётган эдилар. Абдуллоҳ Хотифий даставвал «Лайли ва Мажнун», «Ширин ва Хисрав», «Ҳафт манзар» каби дostonларни ёзади. Аммо навбатдаги дoston – «Искандарнома» ўрнига у Амир Темури ҳақида бир назмий асар ёзишга қарор қилади. Бу ҳамсанависликда янгилик эди. Бу ҳолнинг сабабини муаллиф: «Мен Ер юзида Искандардан қолган бирон ёдгорликни кўрмадим. Дўстларим менга «Искандар ҳақида афсона сўзлагандан кўра, ҳақиқий ғалабалар ҳақидаги «Зафарнома»ни назм ипига тизишни маслаҳат беришди», деб изоҳлайди. «Ширин ва Хисрав» дostonини шоир Алишер Навоийга бағишлаган бўлса, «Темуринома»ни Султон Ҳусайн Бойқарога бағишлайди. Номалум сабабларга кўра, Хотифий «Хамса»сининг бешинчи дostonи ёзилмай қолган. Аммо унинг ёзиб тугатилган тўрт дostonи Шарқ адабиёти тарихида муносиб ўринга эга.

Алишер Навоий «Мажолис ун-нафоис»да Абдуллоҳ Хотифий ҳақида

«Шеъри эл орасида бағоят машҳур» деган ва шоирнинг, айниқса, жанг манзараларини зўр маҳорат билан тасвирлаганини қайд этган. Хотифий дostonларидан энг кўп кўчирилгани ва ўтмишда севиб ўқилгани «Темуринома»дир. Ўзбекистон Республикаси фанлар академиясининг Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти хазинасида мазкур дostonнинг 20 дан ошиқ қўлёзма нусхаси сақланади. Булардан 2102-рақамли нусха Эрон шоҳи Аббос даврида яшаган машҳур хаттот ва мусаввир Али Ризо Котиб томонидан кўчирилган. Китобни асар мазмунига кўра, ишланган 6 дона нафис миниатюра беэаб туради. Соҳибқироннинг аждодлари туркий эканлиги таъкидланади. Масалан, унинг отаси амир Тарағай ҳақида «Ки буд аз нажоди салотини турк», яъни «у турк султонлари наслидан эди», дейилган. Навбатдаги боблар Амир Темурининг Амир Ҳусайн билан низолашиши ва уни мағлуб қилиб, тахтга ўтириши ҳақидадир. Дostonнинг катта қисми Амир Темури ҳукмронлиги даврига бағишланган. Асарда, айниқса, соҳибқироннинг ҳарбий юришлари муфассал тасвирланган. Жумладан, соҳибқироннинг Хоразмга юришлари, амирзода Жаҳонгирнинг Хоразм маликасига уйланиши, Хуросон ва Эроннинг забт этилиши, Дашти Қипчоққа юриш ва Тўхтамишхон билан бўлган муҳорабалар, Боязид билан уруш ва унинг асир олиниши каби воқеалар дostonда зўр бадий маҳорат билан акс эттирилган. Муаллиф Амир Темури сиймосини бирламчи манбаларга таянган ҳолда холисона тасвирлашга интилади.

Соҳибқироннинг Тўхтамишхон ва Боязидни инсофга чақириб ва сулҳга ундаб ёзган мактубларида буюк давлат арбобига хос бўлган оқиллик, мулоҳазакорлик, ўзининг ва душманнинг куч-қудрати ва имкониятларига етарли баҳо бериш каби хислатлар яққол кўриниб туради. Ҳазрат асир олинган Боязидга шоҳона иззат-икром кўрсатади. Дoston Амир Темурининг вафоти ҳақидаги бобдан сўнг, қисқача хотима билан тугайди. Хотимада муаллиф агар Фирдавсий қадимги Эрон шоҳлари, бошқа шоирлар Искандар Зулқарнайн ҳақида ёзган бўлсалар, мен подшоҳларнинг энг улуги ҳақида дoston ёздам, дея ифтихор қилади. Асл манбаларга асосланган, қарийб олти ярим минг байтдан иборат «Темуринома» дostonи бадий асар бўлиши билан бирга,

тарихий манба сифатида ҳам хизмат қилади.

Италиялик тараққийпарвар ёзувчи Жан Франческо Браччоли ва француз тараққийпарвар мутафаккири Жан Боден асарларида Темури ҳақида кўп маълумотлар берилган. Жан Боден феодал тарқоқликни бартараф этишда кучли конституциявий монархия зарур ва фойдали эканлиги ҳақидаги қатъий фикрни тасдиқлаш учун Амир Темури шахсига мурожаат қилган. Ўрта аср охирларидаги бошқа муаллифлар – П. Мехиа ва П. Перандинус ҳам Амир Темурига бағишланган асарлар ёзишган. Амир Темури қиёфаси Гёте (1749–1832) шеърларида ҳам гавдалантирилди. Амир Темури шахси ва ижтимоий-сиёсий, маданий фаолиятига нисбатан синфий ва ғайриилмий қараш ҳукмрон бўлгани учун тоталитар тузум даврида Ватанимизда унинг тўғрисида А. Фитратнинг асари ва Ойбекнинг «Темури» дostonини ҳисобга олмаганда, яхшироқ бир асар яратилмади. Мустақиллик йилларида Б. Аҳмедовнинг «Амир Темури», Муҳаммад Алининг «Сарбадорлар» романлари, А. Ориповнинг «Соҳибқирон», О. Ёқубовнинг «Фотиҳи музаффар ёхуд бир париваш асири» пьесалари, А. Орипов, Э. Воҳидовнинг шеърлари, Х. Давроннинг «Соҳибқирон набираси», Ж. Субҳоннинг «Безовтарух» каби ривоят ва ҳикоялари яратилди. Амир Темурининг бадий образи Ғарбий Европада кўп асрлардан буён яратиб келинган. Италиялик ёзувчи Бертрано Мигнанелли (1370–1455) Амир Темури ҳақидаги китобини («Дамашк вайроналари») бўлиб ўтган воқеалар изидан ёзган.

Театр. Шекспирнинг салафи, машҳур инглиз шоири, қиролича Елизаветанинг драматурги Кристофер Марло (1564–1593) Амир Темури қиёфасини театрда ўзига хос тарзда талқин этди. У 1587–1588 йилларда «Буюк Темуриланг» трагедиясини ёзиб, 1590 йилда нашр эттирди. Амир Темури ҳаёти эркин талқин этилган ва ҳаяжонли тарзда ифодаланган бу асарда Марло Амир Темури тилидан эркин фикрли ваъзларни айтади. Марло асаридаги Амир Темури зўр жисмоний кучга эга бўлган, энгилмас, иродали, «оддий қишлоқ йигитлари» орасидан чиққан жангчиларнинг йўлбошчиси бўлган афсонавий қаҳрамондир.

Амир Темури Боязид Йилдиримнинг қудратли армиясини тор-мор этиб, туркларнинг Константинопольни босиб олиниши ярим асрга кечиктирилгани ва шу тўғрисида Европада зўр доғруғ ва обрў қозонганлиги бу асарда ўз ифодасини топган. Устига-устак, Марло билан Шекспир замондаги Елизавета ҳукмронлик қилаётган Англия тобора кучайиб, қудрат орттириб бораётган, дунёга ҳукмрон бўлиш режаларини тузаётган серғайрат мамлакат эди. Мана шундай ижтимоий-сиёсий муҳитда ҳамманинг фикри-зикри беихтиёр букилмас иродали, кўп мамлакатлар тақдирини ўзгартириб юрган Амир Темури шахсига ва ҳукмронлик тарихига қаратилган эди. Русияда ҳам Амир Темурининг номи тилларда дoston бўлган. Русия театрида «Темуриланг ва Боязид тўғрисида» ёки «Темуриланг ёшлиги» пьесаси саҳнага қўйилганлиги диққатга сазовордир.

Мусиқа. Улуг бобомиз образини итальян ва немис композиторлари

мусиқада изчил гавдалантирганлар. Бу мавзунинг асосчиси – Неаполь опера мактабининг вакили Александро Скарлатти. Унинг 125 дан ортиқ опералари орасида опера-серия услубида ёзилган, 1706 йилда Римда саҳнага қўйилган ва муаллиф томонидан «Буюк Темуриланг» деб аталган асар бор. Скарлатти Амир Темури образига мурожаат қилганда унинг ижоди шўҳрат чўққисида бўлиб, бунгача у ўнлаб опера партичураларини ёзган эди. Опера-буф услубида яратилган, марказида Темури образи бўлган кейинги опера Неаполь опера мактабининг бошқа вакили – Леонардо Лео қаламига мансубдир. У ўз операсини «Боязид, Туркия императори» деб номлади. Премьера 1722 йилда Неаполда бўлиб ўтди. Леонардо Лео барча қаҳрамонларнинг образларини ўзига хос буффонада шаклида талқин этган. Маълум бўлишича, бу опера Л. Лео ижодидаги энг яхши асар экан. Амир Темури ўз асарларига бош қаҳрамон қилиб танлаган италиялик машҳур композиторлар қаторига Николло Порпора ҳам қиради. Унинг «Темуриланг» операси 1730 йилда Туринда саҳнага қўйилган. Бу асар Николло Порпоранинг экзотик опера-серия асарлари қаторидан ўрин олган. Темури образини буюк Антонио Вивальди ҳам четлаб ўтгани йўқ. «Темуриланг» операси унинг ижодида бурилиш ясаган асарлардан биридир. XVIII–XIX асрлар оралиғида яна икки италиялик – Антонио Саккини ва Антонио Сапиенца «Темуриланг» деб бир хил номланган икки операни яратдилар. Шуниси қизиқки, иккала асар ҳам биринчи бор Италияда эмас, ундан анча нарида саҳнага қўйилган. Саккини ўз операсини 1773 йилда Лондонда, Сапиенца эса 1828 йилда Петербургда саҳнага қўйдилар.

Немис мусиқа маданиятида Амир Темури образининг акс эттирилишига ҳозирча ягона мисол – Георг Фридрих Генделнинг «Темуриланг» операси партитурасидир. Опера немис миллатига мансуб италиялик антрепренер Николло Франческо Хайм либреттосига ёзилган. Бу опера ўзида опера-серия ва катта мусиқа драмаларининг ўхшаш хусусиятларини мужассамлаштирган. Георг Генделнинг «Темуриланг» операсининг яратилиш вақти унинг 1724 йилда Лондонда премьераси бўлиб ўтган машҳур «Юлий Цезарь» операсининг яратилиш вақтига яқин. Маълумотларга қараганда, «Темуриланг» операсини Гендель ўша йили 31 октябрда ёзиб тугатган, лекин унинг саҳнага қўйилиши бир мунча чўзилиб кетган.

Таҳлил этилган асарларда Амир Темурининг буюк салтанатни барпо этишдаги саъй-ҳаракатлари, юксак ҳарбий заковати, яратувчилик истеъдодига оид ажойиб далиллар келтирилганки, улар соҳибқироннинг ана шу соҳалардаги фаолиятини ёритишда ниҳоятда асқатади. Буни эътиборингизга ҳавола этилаётган ушбу асар мазмунидан бемалол илғаб олиш мумкин.

Фикримиз сўнгини франциялик тарихчи Жан Пол Рунинг қуйидаги сўзлари билан яқунлаймиз: «...Амир Темури образи ҳалигача европаликлар ўртасида катта таъсирга эга. Уни тасвирлашга қўл урган мусаввир ва ижодкорларнинг сон-саногини йўқ. Бадий адабиётда ҳам Амир Темурига бағишланган асарлар пайдо бўла бошлади».

Манбалар асосида мустақил тадқиқотчи Саидакмал МАМАСОЛИЕВ тайёрлади.

ЁТ УНСУРЛАРНИНГ ҲАРБИЙ ХИЗМАТГА ТАЪСИРИ

Олдинги замондаги урушларда жангчилар оддий қуроллардан фойдаланганлиги сабабли бир-бирлари билан бевосита тўқнашган ҳолда жанг қилишган. Хитойлик буюк саркарда, ҳарбий стратег Сунь Цзы ўзининг «Жанг санъати» номли китобида «агарда жангчи жангга ўлим учун кирса, у албатта тирик қолади, агарда у тирик қолишни изласа у ҳалок бўлади», деган иқтибоси ушбу замонга мос келади.

Бугун эса, Сунь Цзынинг ушбу иқтибоси ўз аҳамиятини йўқотди, яъни қурол ва ҳарбий техниканинг ривожланиши, юқори аниқликдаги ва масофадан бошқарилувчи қуролларнинг кашф этилиши ҳамда армияга компьютер технологиялари кенг жорий этилиши натижасида урушаётган томонлар ўртасидаги тўқнашув чизиғи оралик масофаси бир неча минг километрга ортди. Шунингдек, ушбу қуролларни самарали бошқариш учун ҳозирда ҳарбий хизматчилардан юксак даражада ақл-идрок ва билим талаб қилинади.

Тарихда буюк саркардалар жангчиларда мотивация ҳосил қилиш учун дин омилдан фаол фойдаланишган, урушларда эса оддий қуроллардан фойдаланишга унчалик кўп билим талаб этилмаган, унда куч асосий ролни ўйнаган.

Бугунги кунда эса зарур билимларсиз замонавий қуролларни бошқаришнинг имкони йўқ. Яъни ҳозирда куч асосий ролни эмас, аксинча, ақл-заковат, юксак даражадаги интеллектуал салоҳият муҳим роль ўйнайди.

Давлат миллий хавфсизлигини ҳарбий йўналишда таъминлашда ҳарбий хизматчилардан кундалик фаолиятда ва жанговар ҳаракатлар-

да ён-атрофида бўлаётган воқеа-ҳодисаларга объектив муносабат билдириш, сўнги русумдаги қурол ва ҳарбий техникаларни бошқариш бўйича билимларни мукамал эгаллаш, душманни қайси динга эътиқод қилишидан қатъи назар, ҳеч қандай ҳис-туйғуларга берилмасдан унга муносиб равишда жавоб қайтаришни талаб қилади. Лекин, ҳарбий хизматчиларнинг яхши ва ёмон воқеалар ҳамда дунёнинг турли нуқталарида содир бўлаётган қуролли можароларнинг барчасини илоҳиётга боғлаши, уларни илмий жиҳатдан сабаб ва омилларини излашмаслиги, муаммонинг ечимини ақл-идрок ва ўзининг меҳнати билан ечишга ҳаракат қилмаслиги, профессионал армияни барпо этишга салбий таъсир қилувчи омиллардан ҳисобланади.

Зеро, собиқ АҚШ Президентининг иқтисодиёт ва хавфсизлик масалалари бўйича маслаҳатчиси Роберт Каплан «Географик жой» номли китобида «Дин, қадимда турли йўналишдан келувчи тадбиркорлар карвон йўллари кесишадиган чорраҳада, ҳозирги Саудия Арабистони ҳудудида савдо-сотик ишларида ўғирлик, фирибгарлик ва бошқа иллатларга қарши қурол сифатида ихтиро қилинган» деган сўзлари ҳам инсонни дунёга яна бир бор реал кўз билан қарашга мажбур қилади.

Ҳозирда, турли мобил телефонлар орқали интернет ва ижтимоий тармоқларда жамиятга, хусусан ҳар-

бий хизматчилар ва уларнинг оила аъзоларига таъсир қилувчи диний мазмундаги медиа материалларнинг кўпайиши фониде америкалик олим Сэмюэл Хантингтоннинг «Цивилизациялар тўқнашуви» асарида «келажакда урушлар давлатлар ўртасида эмас, маълум бир динга эътиқод қилувчи йирик ижтимоий гуруҳлар ўртасида бўлади», деган иқтибосидан келгусида бир хил диндаги инсонлар бир-бирига меҳрибон, турли диндагилар эса, бир-бирига душман деган хулосани қилиш мумкин.

Шу нуқтаи назардан, душман қайси динда бўлишига қарамай, у душмандир, деган тушунчани яхши англаб олиш керак. Бугунги кунда айрим ҳарбий хизматчиларнинг бўш вақтларида ижтимоий тармоқлардаги кераксиз нарсаларга чалғиши ўз мутахассислиги бўйича кам изланиш, ўзига бириктирилган қурол ва техникани такомиллаштириш, унга инновацион ёндашлишнинг суствлашишига сабаб бўлмоқда.

Мухтасар қилиб айтганда, бугунги замонавий технологияларнинг ихтиро қилиниши ва интенсив ривожланиши, ҳарбий хизматчилардан юксак билим ва объектив қарашни талаб қилади. Тинимсиз ўқиш ва изланиш, ҳар хил оқимларга чалғиб қолмаслик муваффақиятнинг асосий омили бўлиб хизмат қилади.

**Подполковник
Умар ҲАКИМОВ,
мустақил тадқиқотчи**

JARAYON

РЕФЕРЕНДУМ ТУШУНЧАСИ ҚАНДАЙ МАЪНОНИ АНГЛАТАДИ?

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси янги таҳрирдаги Конституция тўғрисидаги қонунни қабул қилди. Қонун 30 апрель якшанба куни бўлиб ўтадиган умумхалқ референдумида овозга қўйилади.

Бевосита демократиянинг муҳим воситаси ҳисобланган референдум умумхалқ овоз бериш йўли билан қонунлар қабул қилиш ва давлат аҳамиятига молик энг муҳим масалаларни ҳал қилиш шаклидир. Унинг сайловдан асосий фарқи – референдум ўтказилаётганда бирон-бир лавозимга номзод ёки номзодлар рўйхати учун овоз берилмайди, балки унда муайян масала – қонун, қонун лойиҳаси, Конституция, Конституцияга тузатишлар, мамлакат халқаро мақомига тааллуқли ёки ички сиёсатига оид бирон-бир савол қўйилади.

Ўзбекистон Республикасининг «Референдум тўғрисида»-ги қонунига кўра, «Референдум Ўзбекистон қонунларини ва бошқа қарорларни қабул қилиш мақсадларида жамият ва давлат ҳаётининг энг муҳим масалалари юзасидан фуқароларнинг умумхалқ овоз беришидир», дея ёзиб қўйилган.

Бевосита Олий Мажлис қонунчилик палатасининг 10 март кунги ялпи мажлисига келадиган бўлсак, унда иштирок этган депутатлардан 132 нафари Конституциянинг янги таҳрири тўғрисидаги қонунни қўллаб-қувватлади, икки депутат бетараф қолди, уч депутат овоз бермади.

Янги таҳрирга асосан, Ўзбекистон Конституциясидаги моддалар сони ҳозирги 128 тадан 155 тага, ундаги нормалар эса 275 тадан 434 тага ошириляпти. 128 та модданинг 91 тасига концептуал ўзгаришлар киритилмоқда. Умуман олганда, Конституция 65 фоизга ўзгартириляпти.

Ўзгаришлар қаторидан сенаторлар сонини 100 нафардан 65 нафарга тушириш, Ўзбекистонни ижтимоий давлат деб эълон қилиш, маҳаллий кенгашлар ва ҳокимларнинг ваколатларини бир-биридан ажратиб кабилар ўрин олган.

**У. БАРОТОВ,
Тошкент ҳарбий судининг девонхона мудирини,
III даражали юрист**

KELAJAGIMIZ EGALARI

МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИ ПОЛИГОНДА

Фарғоналик 1 700 нафардан ортиқ 11-синф ўқувчилари дала машғулоти майдонида жанговар отиш машқларида иштирок этди.

Давлатимиз раҳбарининг ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш бўйича Хавфсизлик Кенгашининг кенгайтирилган йиғилишида белгилаб берган вазифалари ижроси юзасидан Мудофаа ҳамда Халқ таълими вазирликларининг тегишли қўшма қарори қабул қилинган эди. Мазкур қўшма қарорда ҳарбий округлар дала-ўқув майдонларида умумтаълим мактабларининг 11-синф ўқувчилари билан ҳар йили март-май ойларида амалий отиш машғулотларини ўтказиш тартиби белгилаб берилган.

Фарғона дала-ўқув майдонида битирувчи синф ўқувчиларининг амалий отиш

машғулоти бошланишига бағишланган тантанали тадбирда Шарқий ҳарбий округ қўшинлари қўмондони генерал-майор Айбек Саидов, вилоят ҳокимлиги вакиллари, ўқувчилар иштирок этди.

Тадбирда сўз олганлар ўқувчи-ёшларга хавфсизлик қоидаларига риоя қилган ҳолда машқларни муваффақиятли бажаришлари учун эзгу тилаклар билдиришди. Шундан кейин орзиқиб кутилган дамлар келди. Бирин-кетин нишонлар мўлжалга олинди. Ўқувчиларнинг жанговар қуролни илк бор қўлга олиб отишлари жараёни улар қалбида, руҳиятида катта ўзгариш содир қилди. Бир зум бўлса-да, ҳарбий хизмат нима эканлигини, эр-йигитлар зиммасидаги шарафли вазифа нечоғли масъулият эканлигини ҳис қилдилар.

Жорий йилнинг апрель ойи давомида «Фарғона» ва «Шўрсу» дала-ўқув майдонларида вилоятнинг жами 955 та умумтаълим мактабининг 18 484 нафар 11-синф ўқувчиларини жалб этган ҳолда амалий отиш машқлари ўтказилиши режалаштирилган.

**Подполковник
Фахриддин НУТФИЛЛАЕВ,
Шарқий ҳарбий округ матбуот
хизмати бошлиғи**

Қуролли Кучлар академиясида инсоният тарихида ўзининг муносиб ва муқим ўрнига эга бўлган улуғ аждодимиз таваллудининг 687 йиллигига бағишланган «Амир Темур – буюк давлат арбоби ва саркарда» мавзусида халқаро илмий конференция ўтказилди. Унда Ўзбекистон, АҚШ, Россия, Беларусь, Бангладеш, Хитой, Германия, Италия, Покистон, Туркия, Ҳиндистон, Қирғизистон, Қозоғистон, Туркменистон ҳамда Тожикистон мамлакатларининг тарихчи ва тилшунос олимлари иштирок этди.

Шарқда Хитой девори, Ғарбда Ўрта ер ва Қора денгиз, жанубда Ҳинд уммони, шимолда Ўрол тоғлари этаклари ва Литва қироллиги чегараларига қадар етган Амир Темур салтанатининг барпо этилиши, соҳибқироннинг саркардалик маҳорати, тактика ва стратегияси ҳақидаги Қуролли Кучлар академияси бошлиғи полковник Бобур Шаякубовнинг кириш сўзидан кейин, сўз Алишер Навоий номидаги Ўзбек тили ва адабиёти университети профессори, филология фанлари доктори Ҳамидулло Дадабоевга берилди. Профессор Амир Темурнинг узлуксиз курашлари, буюк ғалабалари ва улкан қурилишлари хусусида фикр юритар экан, соҳибқирон саркардалари сафида ворисликнинг намоён бўлишига йиғилганларнинг эътиборини қаратди.

Шундан сўнг хорижлик олимларнинг онлайн маърузалари бошланди:

туркиялик тарих фанлари номзоди Тйулай Косиуглунинг «Амир Темурнинг Тўхтамиш билан жанги» мавзусидаги;

қирғизистонлик ҳарбий институт гуманитар фанлар кафедраси катта ўқитувчиси капитан Марат Салбаевнинг «Темур қўшинларининг жанг олиб бориш тартиби ва тактикаси» мавзусидаги;

қозоғистонлик Халқаро Амир Темур хайрия жамғармасининг Қозоғистондаги раҳбари, академик Икром Ҳошимжоновнинг «Амир Темурнинг 687 йиллиги, Қозоғистон ўзбеклари» мавзусидаги;

россиялик тарих фанлари доктори, профессор Александр Кадирбаевнинг «Аросатдаги салтанатни қутқарган ўлим» мавзусидаги;

америкалик тарих фанлари доктори Роберт Бауманнинг «Амир Темурнинг 1398 йил Ҳинд юришида намоён бўлган қўмондонлик услуги» мавзусидаги маърузалар янги маълумотлар ва қутилмаган хулосаларга бойлиги билан олимлар эътиборини қозонди.

1395 йил Амир Темур билан Тўхтамишхон ўртасидаги ҳаёт-мамот жанги ва унинг аҳамияти ҳақида «Темурнинг Тўхтамиш устидан қозонган бу ғалабаси Марказий Осиё ва Шарқий Оврўподан ташқари, айнан, Русия учун катта аҳамиятга эга бўлди», деб ёзган эди йирик рус олими А. Якубовский. Немис олими Ф. Шлоссер «Жаҳон тарихи» асарининг 3-жилдида Темур ҳақида «Шавкатли жангчи, жаҳонгир, қонуншунос бўлиш билан бирга ўзида – Узоқ Шарқда, Осиёда кам учрайдиган тактик ва стратегик билимларни ифодалади», дейди. Дарҳақиқат, соҳибқирон мамлакатада давлат тизими, ундаги лавозимларнинг вазифаси, турли тоифалар ва уларга муносабат, давлатни бошқаришга асос бўлган қоидалар, қўшин тузилиши, тартиби, уни бошқариш, таъминлаш, рағбатлантириш, қўшин турларининг тутган ўрни ва ўзаро муносабати каби масалалар пухта ўйланган эди. Бу ҳақда «Темур тузуклари»да шундай сўзлар бор:

«Қонунлар асосида салтанатим мартабасини шундай сақладим – давлат ишларига арала-

БУЮК ДАВЛАТ АРБОБИ ВА САРКАРДА

шиб, зиён етказишга ҳеч бир кимсанинг қурби етмасди».

Соҳибқирон ҳукмронлиги ва Темурийлар даврида илм-фан – риёзиёт, ҳандаса, меъморчилик, фалакиёт, адабиёт, тарих, мусиқа ва ҳарб илмлари бекиёс даражада равнақ топди. Темур олимларга меҳрибон, саййиду шарифларни ўзига яқин тутар, уламо ва фузалога тўла иззат-ҳурмат кўрсатиб, уларни бошқалардан афзалроқ кўрарди. Анжуманда Амир Темурнинг хориж давлатлари билан алоқалари, Византия, Венеция, Генуя, Испания, Франция, Англия ва бошқа Оврўпо давлатлари ҳукмдорлари билан ёзишмалари ҳақида ҳам фикрлар билдирилди. Соҳибқироннинг ташқи сиёсати ва дипломатияси шу даражада эдики, унинг ҳузурида бўлган ва у билан мулоқот қилган элчилар, унинг ҳарбий юришлари гувоҳи бўлган сайёҳ ва савдогарларнинг Амир Темур ҳақидаги китоблари европаликларда катта қизиқиш уйғотади. Натижада XV асрдан бошлаб Темур ва унинг давлати ҳақида Европада бир неча тарихий манбалар яратилади. Уларнинг орасида элчи ва монах Иоанн Гринло, савдогарлар Паолэ Зане, Белтрамус де Мигнанелли ва Эммануил Пилотти, испан элчиси Руи Гонсалес де Клавихо, асирга тушган немис аскари Йоханнес Шилтбергер хотиралари муҳим тарихий аҳамиятга эга.

Халқаро илмий конференция якунида экспертларнинг хулосалари тингланди. Унда Амир Темур шахси, саркардалик фаолияти, давлат бошқарувидаги ўзига хос жиҳатларининг янги қирралари кашф этилгани, айниқса, конференция ёш тадқиқотчилар учун янги билимларни эгаллаш, ўзаро ахборот алмашиш ва маҳорат майдонига айлангани эътироф этилди. Ўзбекистон Қуролли Кучлари академияси бошлиғи полковник Бобур Шаякубов анжуман қатнашчиларига фаол иштирок учун миннатдорчилик билдириб, фахрий ёрлик ва эсдалик совғаларини топширди.

Bahrom ABDURAHIMOV

Фурқат ЭРГАШЕВ

БОШМОҚЧА

Ниҳоят, бугун ойим билан бозорга – узок вақтдан бери сотиб олишни интиқлик билан кутаётган ўша қизил рангли бошмоқчани олгани борамиз. Жудаям ҳаяжонланиб, ич-ичимга сизмай кетяпман. Бозор расталарини бирин-кетин айланар эканмиз ҳали уни, ҳали буни олгим, кийиб кўргим келаверарди. Бошмоқча сотиладиган дўконга киришдан сал нарида – 5-6 ёшлар чамаси бир қизалоқ устки кийимлари бироз эскироқ, сочлари тўзғиган аҳволда кўзларини мўлтиллаганча дўкон ойнасидан ўша мен олмоқчи бўлган ажойиб туфличага қараб турарди. Кўриниб турибди, бу оёқ кийимни жудаям олгиси, кийиб кўриб, дугоналарига мақтангиси келяпти. У дўконга кирди ва сотувчига: «Мен ўша бошмоқчани кийиб кўрмоқчиман!» деди. Сотувчи эса қизалоқдан жиркандими, хуллас, уни жеркиб берди: «Кўй, тегма, кир қилиб қўясан. Бор онангининг ёнига, бор!»

Қизалоқнинг кайфияти тушиб, кўзлари ёшга тўлди-да: «Менинг онам йўқ», дея пиқиллаб чиқиб кетди. Қизалоқча жудаям раҳмим келди. Орқасидан чиқиб, уни овутаман дегунимча, у кўздан ғойиб бўлган эди. Мен ўша бошмоқчаларга қараганим сайин, ўша қизнинг кўз ёшларини, сотувчига «менинг онам йўқ», деган гаплари ҳеч ёдимдан чиқмасди.

Мен бошмоқчаларни сотиб олдим. Уни жавонимнинг бир бурчагида асрардим. Ҳар доим кўчага чиққанимда кўзларим ўша қизчани изларди. Ва ниҳоят, орадан анча кун ўтгач, узокдан яна ўша таниш қизалоқни кўрдим. Орқасидан югурар эканман, юрагимда ғалати бир ҳис уйғонди. У билан яқиндан танишдим, исмини, қаерда туришини сўраб олдим. Ниҳоят, ўша бошмоқчани унга совға қилдим.

– Мана, олақол. Ўша куни бу оёқ кийим ўзингники бўлишини жудаям хоҳлагандинг.

– Раҳмат. Лекин бу менга эмасди. Яқинда опамнинг туғилган куни эди. Бу бошмоқча уларга жуда ярашарди. Шунинг учун олмоқчи эдим. Ота-онам автохалокатга учраган машинада опам ҳам бор эди. Афсуски, фақат опам тирик қолганлар. Шундан бери оёқлари ишламай, юролмайдилар.

Ичимдан нимадир узилгандай зил кетдим. Уни бағримга қаттиқ босдим. Опаси тезроқ тузалиб кетишини тилаб, бошмоқчани унинг қўлига тутқазганча ортимга қайтдим.

Баҳора ШОДМОНҚУЛОВА

ФАСЛЛАР ФАСЛИ

Юртим кучоғини тўлдириб нурга,
Баҳорий ҳисларни жо қилиб дилга,
Ранг бериб, кўкларда ҳар битта гулга,
Баҳор, шундай файзли келишинг ёқар.

Қалдирғоч кўкларда қанотин қоқар,
Бизга элтар доим сендан дараклар,
Қутлуғ қадамингдан яшнайдиган замин,
Яйрайди ҳаттоки қурт, капалақлар.

Дарахтлар уйғонар узок уйқудан
Барглари уларга янги кўк либос
Мен-чи таърифингни этмоққа баён
Ташбиҳ тополмадим, на бир иқтибос.

Ўлкамга ризқ-рўз келади сен-ла,
Гўзаллик, нафосат фаслар фасли.
Таърифинг топганим заиф билмагин,
Сен-чи янгилиниш фаслисан асли.

Мадинабону ЙЎЛДОШЕВА,
ЖДПУ мактабгача таълим
факультети, 2-босқич талабаси

КЎШНИМНИНГ ТОВУҚЛАРИ

Кўшним бироз бепарво,
Ҳеч ким билан иши йўқ.
Маслаҳат берса кимдир,
Эшитишга ҳуши йўқ.

Яна товуқларин ҳам
Кўйворари ҳар ёнга.
Товуқлари ҳам дарров
Ўтишар биз томонга.

Ўтганидан не бўлса,
Дарров чўқий бошлайди.
Томорқамни бирпасда
Пайҳон қилиб ташлайди.

Меҳнатимнинг қадрини
Кўшним сира билмайди.
Товуқларга қаранг деб,
Айтганим кор қилмайди.

Томорқамга қарасам,
Хўрликларим келади.
Кўшнимнинг товуқларин
Нима қилсам бўлади?

Шайтон дер «товуқларга
Заҳар бер қутуласан».
Раҳмон дейди «ўлдирсанг,
Ғалаба тутилмасан».

Раҳмон тўғри айтади,
Не бўлса ҳам ён кўшним.
Яхши-ёмон кунимга
Ярайдиган жон кўшним.

Кўшнимнинг товуқлари
Мени кўп ҳуноб қилди.
Ўйлаб-ўйлаб миямга
Яхши бир фикр келди.

Икки тухум соволиб,
Олиб бордим кўшнимга.
Оҳиста гап бошладим
Гапиргандай унимга.

Дедим: товуқларингиз
Биз томонга ўтибди.
Томорқамга иккита
Тухум кўйиб кетибди.

Бу тухумлар сизники,
Мана олинг кўшнимжон.
Кўшним деди уялиб,
Хижолат бўлдим ёмон.

Яна деди: сиз олинг,
Иккита тухум нима.
Товуғим ўтганига
Мендан сизга жарима.

Қилган ишимга кўшним
Минг бора айтди раҳмат.
Юзларидан билинди
Роса бўлди хижолат.

Юмшоқ бўлиб гапирдим,
Зарда қилиб қайтмадим.
Товуқларга қаранг, деб,
Бир оғиз ҳам айтмадим.

Ўзгариб қолди кўшним,
Энди ҳушёр туну кун.
Товуқларга қарайди
Тухумни асраш учун.

Шу-шу, кўшним товуғи
Биз томонга ўтмади.
Муҳими, товуқни деб,
Оқибат дарз кетмади.

Сирождин КАРИМ

✓ KE LAJAGIMIZ EGALARI

ЭЗГУЛИК ТАРҒИБОТИ

Тошкент ҳарбий округига қарашли «Ангрен» тоғ дала-ўқув полигонода ички ишлар идораларида профилактик назоратда турган ҳамда уюшмаган ёшлар иштирокида «Жасорат мактаби» ўқув йиғини ўтказилди.

Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, улар онгига тинчлик ва тотувликни кўз қорачиғидек асраб-авайлаш зарурлигини чуқур сингдириш, шу орқали садоқатли ва шижоатли ёшларни камол топтириш мақсадида ўтказилган йиғин давомида Ўзбекистон Республикаси мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти Тошкент вилояти кенгаши тасарруфидаги ўқув муассасалари томонидан ёшларга спортнинг техник ва амалий турлари бўйича спорт техникалари ва ўқув машқ автомобиллари кўргазмаси ташкил этилди.

Ёшларга «Ватанпарвар» ташкилоти фаолияти тўғрисида маълумотлар берилди ва спортнинг техник ва амалий турларини оммалаштириш мақсадида кўргазмани тақдимот ҳамда картинг, мотокросс, моделизм (ракетамодел, кемамодел, авиамодел) каби спорт турларининг кўргазмаси ва уларни бошқариш бўйича намоишлар ташкил этилди.

Шунингдек, ёшлар билан ўтказилган суҳбат давомида «Ватанпарвар» ташкилотининг ғоя ва мақсадлари ҳақида батафсил тушунча берилиб, уларда ташкилот сафига киришга хайрихоҳликни уйғотиш бўйича тарғибот олиб борилди.

Подполковник
Гулнора ҲОЖИМУРОВА

✓ KO'NIKMA

ҲАРБИЙ ПСИХОЛОГЛАР МАЛАКА ОШИРМОҚДА

Инсон ҳаётида, унинг камолида руҳий ҳолат катта ўрин тутади. Билим олиш, касб-ҳунар эгаллаш, оила қуриш каби бир қатор ҳаёт талаблари борки, инсон бунинг учун интилиши, синовларни энгиб ўтиши, сабот ва иродасига таяниши зарур.

Инсон руҳиятини ўзига нисбатан ишончсизлик, тушкунлик эгаллаб олдимиз, у бир қадам ҳам олға силжий олмайди. Бунинг учун унга замонавий тил билан айтганда, психологик ёрдам керак бўлади. Шу сабаб ҳар дақиқада бир янгилик кузатилаётган тезкор даврда психологлар маслаҳатига муҳтожлик, замон талабига айланган.

Ҳарбий соҳада ҳам машаққатларда саботли, ҳар қандай ҳолатда ўзини бошқара оладиган, энгилмас ирода кучига эга Ватан посбонларига юртни ҳимоя қила олади. Мудофаа вазирлиги кўшинларида фаолият юритаётган ҳарбий психологларнинг вазифаси ҳам айнан ҳарбий қисм ва муассасаларда фаолият юритаётган ҳарбий хизматчиларга психологик жиҳатдан ёрдам кўрсатишдир.

Жорий йилнинг март-апрель ойларида Мудофаа вазирлиги тизимида хизмат қилаётган ҳарбий психологларнинг малака ошириш курслари ташкил этилди. Мудофаа вазирлиги ва

Психосфера амалий психология маркази билан ҳамкорликда ташкил этилган ўқув курсида ҳарбий психологлар шахсий таркибга ёрдам кўрсатишда замонавий психологик методлардан фойдаланиш асосида ўз билимларини кенгайтирмоқда. Уларга ўқув маркази бошлиғи психология фанлари номзоди Санжар Йўлдошев бошчилигидаги тажрибали психологлар томонидан машгулотлар олиб бориляпти.

Ўқув курсида малака ошираётган ҳарбий психологларга ҳарбий жамоаларда психокоррекция, психодиагностика ҳамда психопрофилактика ишларини замонавий психологик методлар ёрдамида ташкил қилиш бўйича тегишли тавсиялар бериб борилмоқда. Назарий ва амалий тарзда олиб борилаётган қизиқарли савол-жавобларга бой бу сабоқлар ҳарбий психологлар учун катта аҳамият касб этиши шубҳасиз.

Зулфия ЮНУСОВА,
«Vatanparvar»

ТАРИХГА МУХРЛАНГАН ҚАҲРАМОНЛИК

Карим юк машинаси орқасида қаддини тик тутганча уни фронтга кузатаётган яқинлари, қишлоғининг баланд бўйли тераклари кўздан йўқолгунча термилиб турди. «Қишлоғимга қайтиб келиш насиб этармикан?» дилида кечаётган ўйдан

(воқеий ҳикоялар)

алланечук бўлиб кетди, йигит. Ҳа, ёш вужуднинг яшагиси келади. Ахир у эндигина ўн еттига тўлди, дуркун, соғлом, ғайратли, қалби муҳаббатга тўла. Уни кўнгиллилар қатори фронтга отлангирган ҳам мана шу ёшлик шижоати бўлади. Аммо уруш бошланганига ҳали бир йил бўлмасдан, қишлоғидан фронтга кетган ўнга яқин йигитдан «қорахат» келди. Бироқ бу ҳолат Каримни урушга ўз истаги билан кетиш мақсадидан қайтара олмади.

Узоқ йўллар ортада қолиб Карим ва унинг сафдошлари ҳаётида ҳарбий тайёргарлик онлари бошланди. Юриш машқларидан бошланган жараён ҳарбий қуролдан мўлжалга олиш машқлари билан якун топди. Карим ҳар бир машғулота фаоллиги билан ажралиб турди. Унинг хаёли тезроқ фашистларнинг додини беришда.

Кўп фурсат ўтмай, сержант Карим Султонов номи ўқчи полкнинг ҳарбий ва сиёсий тайёргарлик аълочилари қаторида тилга олинадиган бўлди. У бўлажак ҳужум олдида сўзга чиқиб, сафдошларини жасоратга даъват этар, «Ғалаба биз томонда!» деган сўзни такрорлашдан чарчамасди. – Карим, Ўзбекистоннинг қаеридансан? – жангдан тин олган пайтида сўради сафдош дўсти Бусмаев. – Фарғонанинг Куйбишев туманиданман. Қишлоғимиз Зиёдин жуда чиройли жойлар, – юзига табассум югурди юртини соғинган йигитнинг. – Уруш тугаса, албатта, қишлоғимга меҳмон борасан. – Раҳмат дўстим, сен чақирасан-у мен бормайманми. Карим, қандай удалайсан-а, жангда ҳар доим биринчилардансан, ёнингдагиларга ёрдам кўрсатасан. Сўзинг билан ишинг бир, жанг олдида сўзга чиққанингда барчани руҳлантириб юборасан. Сенинг ғайрат, шижоатингга ҳамманинг ҳаваси келади...

Гумбурлаган товуш йигитларнинг суҳбатини бўлди. Рота командирининг таҳликали бўйруғи янгради:

– Жангчилар, Ровенкали аҳоли пунктини эгаллаган гитлерчилар ҳужум бошлади. Ҳамма қўлига қуролини олсин! Босқинчиларни бир қадам силжишига йўл қўймай тор-мор қилишимиз керак, олға!

– Кетдик, дўстим, – сержант Бусмаевга қаради Карим. – Фашистларнинг бир додини берайлик.

– Кетдик!

Рота жангчилари қаторида икки йигит ҳам жангга отилди. Жанг пайти олдинга қараб интилаётган сержант Султонов пистирмада жойлашган душман пулемёти рота қанотида қолиб кетганини пайқади. «Айёр душман рота жангчиларининг орқасидан ҳужум қилишни режалаштираётгани аниқ, – хаёлидан ўтказди Карим. – Нимадир қилишим керак». У режа тузиб улгурмай, бир эмас иккита пулемёт нуқтаси ишга тушди. Бу ҳам етмагандек, жангчилар миналаштирилган майдонга дуч келди. Аҳвол оғир, миналарга дуч келган жангчиларни икки нуқтада жойлашган босқинчилар пулемётлардан ўққа тутта бошлади. Карим ҳеч бўлмаса улардан биттасининг удини ўчиришга аҳд қилди. Миномётчилар мадади ҳамда тутун пардасига яшириниб, пулемёт ўрнашган жойга яқинлашиб борди. Пистирмадаги душманни қурол билан маҳв этишнинг иложи йўқ. Фақат пулемёт устига ташланибгина удини ўчириш мумкин. Султонов шундай қилди, у ёш жонини эмас, оғир вазиятда қолган ротанинг юзлаб жангчиларини ўйлади. «Фашистларга

ўлим!» дея ҳайқириб, ўзини душман пулемёти устига отди...

У шу тариха нафақат сафдошларининг жонини асраб қолди, балки ротани ғалаба билан таъминлади. Жанг ниҳоясига етгач, Каримни жонсиз ҳолда топдилар. Қўллари фашистнинг ҳиқилдоғидан тутганча қотиб қолганди. Душман унинг уч ерига ханжар урганига қарамай, жасур ўғлон уни қўйиб юбормаганди...

Шу жангда фронтчи дўсти Бусмаев ҳам мардларча ҳалок бўлди. У жанг пайти бўлинмасидаги йигитларнинг саросимада қолганини кўриб, «Қани дўстларим, фашистларга жасурлигимизни бир кўрсатиб қўяйлик. Ватан учун олға!» хитоби билан бўлинмани орқасидан эргаштирди...

Қаҳрамон йигитлар қабри тепасида сафдошлари улар учун душмандан қасос олишга қасамёд қилдилар, қисқа митинглар ўтказдилар. Жасоратга чорловчи бу митинглар уларни ғалабалар сари етаклади. Каримнинг мардлиги мадҳ этилган фронт газеталари қўллардан қўлларга ўтди.

1945 йил 30 апрелдаги фармон билан гвардиячи сержант Карим Султонов вафотидан сўнг I даражали «Ватан уруши» ордени билан тақдирланди. У болагидан дала-ларда меҳнат қилган колхоздан 301 оилага «қорахат» келди. Урушда ҳалок бўлган мана шу шаҳид ўғлонлар учун колхоз меҳнаткашлари «Хотира боғи» яратиб, 301 туп чинор экдилар. Каримга атаб экилган чинор гуркираб ўсди. Чинор худди Карим қишлоғи билан қаддини тик тутиб хайрлашиб қолгани каби тик ва мағрур эди. Унинг номи қишлоқ кенгаши ва кўчалардан жой олди. Зиёдин марказига ўрнатилган ҳайкали эса ҳамон жасоратдан сўзлаб туради.

МАРДЛИК УЧУН ЯРАЛГАН ЎҒЛОН

1943 йил. Иккинчи жаҳон урушининг авж палласи. Ўн тўққиз ёшида жангга кирган Ислоннинг фашистларга қарши курашаётганига бир йилдан ошди. Қатъиятли, ушлаган жойини узадиган йигит фронтга келганига кўп бўлмай, кичик сержант унвони билан бўлинмага бошчилик қила бошлади. Украина ерларини гитлерчи босқинчилардан озод

қилишдаги жангларда унинг 1118-ўқчи полки таркибидаги бўлинмаси алоҳида матонат кўрсатди.

– Усмонов, – рота командири топшириқ берди Ислонга, – қўл остингдаги жангчилардан бири Турожний ўрмонига разведкага бориши керак, кимни тавсия қиласан?

– Ўзим бораман, ўртоқ майор!

– Йўқ, бўлинма командирсиз қолиши мумкин эмас. Сен жангчилардан шундай йигит танлагинки, ўзинг каби жасур бўлсин.

Ислон ўзи ишонган жангчилардан бирини тавсия қилди. У янглишмаганди. Разведкага борган йигит муҳим маълумотлар билан бирга, бир гуруҳ гитлерчиларни асир олиб қайтди. Бу Ислон командирлик қилаётган бўлинма учун яна бир муваффақият эди.

Украина тупроғини, пойтахти Киевни фашистлардан озод қилиш учун қақшатқич жанглар давом этмоқда. Олий бош қўмондонлик бу борада Усмонов хизмат қилаётган ҳарбий қисмга катта вазифа қўйган. Қисм жангчилари вазифани бажаришга жон-жаҳди билан киришиб кетди. Жангларда унинг бўлинмаси олдинги сафда бўлди. Киев шаҳрида ғалаба байроғи ҳилпиради. Бўлинма яна олдинга қараб интилди.

Ислон ва унинг йигитлари пулемёт ва миномётлардан қуюндай ёғилиб турган ўқларга қарамай, биринчилардан бўлиб Днепр дарёсининг ўнг соҳилига ўтди ва қулай позицияларни эгаллади. Ҳужум бошланганида Усмонов биринчи бўлиб душман траншеясига бостириб кирди. Фашистларнинг станокли пулемётини расчёти билан йўқ қилиб, гитлерчиларнинг саккиз нафар аскар, офицерларини асир олди.

Босқинчиларга қарши жанглар узлуксиз давом этмоқда. Запорожье вилоятидаги Каменское қишлоғи. Қишлоқни эгаллаган фашистлар қулай ўт очиш нуқталарига жойлашиб олган, ким яқинлашса қулатаяпти. Шу сабаб, Ислон бўлинма йигитларини жойидан жилмасликка буюрди ва душман ДЗОТи томон яширин тарзда эмаклаб кетди. Мана, у фашистларнинг ўт очиш нуқтасига яқинлашиб қолди. Буёғига янада ҳушёр бўлиши керак. Мана, оз қолди, жуда оз, ҳатто босқинчиларнинг гапи қулоғига чалиняпти. Шунда, йигит илкис ўрндан турди-ю, қўлидаги гранатани ДЗОТ томон улоқтирди. Душманнинг уни ўчди. Уни юрак ютиб кузатиб турган бўлинма «Ура!» садолари остида ҳужумга ўтди. Ислон Усмонов бу жангда аламзада фашистларнинг уч маротаба шиддатли қарши ҳужумини бўлинмаси билан мардонавор қайтарди. Унинг бир ўзи ўн беш нафар гитлерчининг ёстиғини қуритди.

* * *

– Дадаси, бугун Ислонжонни туш кўрибман, – тонг саҳар Услон акага кўрган тушини хавотирлик ила гапириб берди Ибодат опа. – Кўнглим нимагадир жуда нотинч.

– Қизиқсан-да, хотин, тушга нималар кирмайди. Дилингни ғашлагунча болангни дуо қил. Ўзи асрасин.

– Уруш деганларига ўт тушсин, илоҳим, қишлоқдаги қанча сара йигитларнинг умрига зомин бўлди. Кеча-кундуз Яратгандан боламнинг эсон-омон бағримга қайтишини сўрайман. Худо хоҳласа, урушдан келган захоти, яхши кўрган қизига уйлаб қўяман.

– Энди ўзингга келдинг, хотин. Яхши ният – ярим давлат, дейдилар. Ёш бўлишига қарамай, туманнинг бош зоотехниги бўлди. Туман раҳбарлари «Ислонжондан хат-хабар борми, ўғлингиз бошқача-да, бўладиган бола», деб сўраб туришади...

Онанинг кўнгли сезади, дейишади. Бўладиган бола фронтдан қайтмади. Ўзбек элининг яна бир навқирон ўғлони тупроққа сингиди. 1944 йилнинг январида жасур ва довжурлиги билан ном қозонган кичик сержант Ислон Усмонов душман билан бўлган даҳшатли жангда мардларча ҳалок бўлди. У эндигина йигирма иккига қадам қўйганди. Унга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди.

Зулфия ЮНУСОВА,
«Vatanparvar»

(«Хотира» китоби маълумотлари асосида тайёрланди).

SHOHSUPA

(xabarlar)

KAMONDAN OTISH

Turkiyada o'tkazilgan kamondan otish bo'yicha "Kahraman Bagatir" xalqaro turnirida O'zbekiston terma jamoasi tarkibida Mudofaa vazirligi Oliy sport natijalarini rivojlantirish markazi (MVSM) vakili Chen Yao Yuy ham ishtirok etdi. Jamoaviy bahslarda Amirxon Sodiqov, Ozodbek Ungalov va Chen Yao Yuydan iborat O'zbekiston triosi yarim finalda Ispaniyaga 5:6 hisobida imkoniyatni boy berdi va bronza medali uchun bahsda Saudiya Arabistoni terma jamoasidan 6:0 hisobida ustun kelib, shohsupaga ko'tarildi.

SHAXMAT

Mamlakatimizda ilk bor tashkil etilgan shaxmat bo'yicha Rustam Qosimjonov xalqaro turniri kutilgan va kutilmagan natijalarga boy kechdi. G'oliblikka asosiy da'vogar sanalgan iste'dodli shaxmatchimiz Nodirbek Abdusattorov kuchli beshlikdan o'rin oldi. Murosasiz bahslar yakunida hamyurtimiz Javohir Sindorov 6,5 ochko bilan xalqaro turnirning "Masters" guruhida g'oliblikka erishdi. Eronlik Parxam Magsudlu (6 ochko) 2-o'rinni, hamyurtimiz Shamsiddin Vohidov 5 ochko bilan kuchli uchlikka yakun yasadi. Xalqaro turnirning "Chellenjer" guruhida hamyurtimiz Ortiq Ne'matov va serbiyalik Aleksandar Indjich 6,5 ochkoga ega bo'lishdi. Qo'shimcha koeffitsiyentlar evaziga 1-o'rin serbiyalik shaxmatchiga nasib etdi.

BADIIY GIMNASTIKA

Bolgariyaning Sofiya shahrida badiiy gimnastika bo'yicha yakunlangan Jahon kubogining navbatdagi bosqichida hamyurtimiz Taxmina Ikromova oltin va bronza medalga sazovor bo'ldi. U oltin medalga tasmasdagi mashq bo'yicha erishdi. To'pdagi dastur esa unga bronza medalni keltirdi. Ikromova Jahon kubogining ushbu bosqich doirasida ko'pkurash yo'nalishida ham bronza medal bilan taqdirlandi.

TENNIS

Fransiyaning Sen-Dizye shahrida o'tkazilgan tennis bo'yicha ITF M25 toifasidagi xalqaro turnirda hamyurtimiz Humoyun Sultonov dastlab fransiyalik Hug Pontikoni 6/1, 6/1, so'ng germaniyalik Florianni 6/1, 6/4, yarim finalda esa mezbonlar vakili Lukas Pullayni 3/6, 6/2, 7/6 (9/7) hisobida mag'lubiyatga uchratdi. Finalda unga turnirning ikkinchi raketkasi fransiyalik Klement Chidex ro'baro' keldi. Shiddatli bahs yakunida hisob 6/7 (4), 1/6 tarzda mezbonlar vakili foydasiga hal bo'ldi va Sultonov mazkur xalqaro turnirda 2-o'rinni egalladi.

FUTBOL

Italiya chempionatining A seriyasida 28-tur o'yinlari bo'lib o'tdi. O'zbekiston terma jamoasi sardori Eldor Shomurodov ayni paytda ijara asosida to'p surayotgan "Spetsiya" jamoasi o'z maydonida "Salernitana"ni qabul qildi. Uchrashuv 1:1 hisobida yakunlandi. Ikki gol ham "Spetsiya" futbolchilari tomonidan kiritildi. 44-daqiqada Kaldara raqib hujumini qaytarishda xatolikka yo'l qo'yib, to'pni o'z jamoasi darvozasiga kiritib qo'ydi. 70-daqiqada Shomurodov tomonidan kiritilgan gol "Spetsiya"ni mag'lubiyatdan qutqarib qoldi. Bu Eldorning joriy mavsum Italiya chempionatidagi ilk golidir.

Xitoyning Usi shahrida o'tkazilgan taekvondo WT bo'yicha "Katta Dubulg'a" turkumiga kiruvchi musobaqada O'zbekiston terma jamoasi a'zolari 3 ta medalga egalik qilishdi. Sovrinlarning barchasiga Mudofaa vazirligi Oliy sport natijalarini rivojlantirish markazi (MVSM) vakillari erishdi.

ARMIYACHILAR G'OLIB VA SOVRINDOR

Mazkur "Katta Dubulg'a" turniri aslida 2022-yil o'tkazilishi kerak edi, biroq pandemiya sabab kechiktirilgandi. Shu bois, bu yil dekabr oyida Usi shahri yana bir bor "Katta Dubulg'a"ga mezbonlik qiladi va ahamiyatli jihati ushbu ikki turnir yakuniga ko'ra, o'z vaznida eng yuqori ochko to'plagan bir nafar sportchi to'g'ridan-to'g'ri "Parij - 2024" yozgi Olimpiya o'yinlari yo'llanmasiga ega bo'ladi. Shuning uchun ham dunyoning yetakchi taekvondochilari, jumladan Pavel Xan bosh murabbiyligidagi O'zbekiston terma jamoasi a'zolari ushbu musobaqaga katta e'tibor berib, puxta hozirlik ko'rishdi va barcha imkoniyatlardan to'liq foydalanishga harakat qilishdi.

Musobaqa ikki bosqichda tashkil etildi. Dastlabki bosqichda kuchlilar saralandi va undan muvaffaqiyatli o'tganlar final bosqichida medallar uchun kurashni davom ettirishdi. Xalqaro turnir tashkiliy qo'mitasi O'zbekiston terma jamoasi a'zolaridan Ulug'bek Rashitov va Svetlana Osipovaga musobaqaning final bahslarida to'g'ridan-to'g'ri qatnashish uchun rasmiy taklifnoma taqdim etdi. Shunga qaramay jang amaliyotiga ega bo'lish maqsadida jahon chempioni Svetlana Osipova (+73 kg) saralash bahslarida ham qatnashdi va MVSM vakili murabbiylar shtabining qarorini oqladi - saralash bosqichidagi barcha raqiblarini mag'lub etdi. Shuningdek, turnirda qatnashgan 17 nafar taekvondochimizning 8 nafari Osipova kabi saralash bosqichidan muvaffaqiyatli o'tib, final bosqichiga yo'llanmani qo'lga kiritdi.

Usi "Katta Dubulg'a"ning final bahslari juda shiddatli kechdi. Yetakchilik bobida yurtimiz taekvondochilari ham o'z mahoratlarni namoyish etishdi. Murosasiz bahslar yakunida terma jamoamiz hisobiga dastlabki medalni Mudofaa vazirligi Oliy sport natijalarini rivojlantirish markazi vakili Ulug'bek Rashitov keltirdi. -68 kilogramm vazn toifasida bahs olib borgan "Tokio - 2020" yozgi Olimpiya o'yinlari g'olibi hal qiluvchi final bahsida eronlik

Doniyo Bozorg'ishobdan ustun keldi va musobaqaning oltin medali bilan taqdirlandi. Rashitov Xitoyga ketishdan oldin o'zining tug'ilgan kunini nishonlagandi.

RASHITOV Ulug'bek Ismatullayevich. 2002-yil 23-mart kuni Toshkentda tug'ilgan. 2018-yil Tunisda o'tkazilgan yoshlar o'rtasidagi jahon chempionatida bronza, o'sha yil Argentinaning Buenos-Ayres shahrida o'tgan o'smirlar Olimpiya o'yinlarida kumush medalga sazovor bo'lgan. 2019-yil yoshlar o'rtasidagi Osiyo chempionatida oltin medal qo'lga kiritish barobarida "musobaqaning eng yaxshi sportchisi" deb topilgan. Uxanda o'tkazilgan harbiylar o'rtasidagi jahon chempionatida oltin medal sohibiga aylangan. Yosh bo'lishiga qaramay yana ko'plab musobaqalarda o'zining yuksak mahoratini namoyish etib, tarixiy g'alabalarga erishgan. Xususan, o'zbek sportchilari orasida g'olib sifatida Olimp shohsupasiga ko'tarilgan birinchi taekvondochi. Davlatimizning yuksak mukofoti - "O'zbekiston iftixori" faxriy unvoni bilan taqdirlangan.

Xitoyning Usi shahrida o'tkazilgan taekvondo WT bo'yicha "Katta Dubulg'a" musobaqasida yana ikki nafar vakilimiz shohsupaga ko'tarildi. -80 kg vazn toifasida dayanga chiqqan MVSM vakili Jasurbek Jaysunov barcha raqiblarini mag'lubiyatga uchratib, terma jamoamiz hisobiga ikkinchi oltin medalni keltirdi. Bu Jasurbekning joriy yilgi xalqaro musobaqalardagi ilk muvaffaqiyati emas, u bundan oldin Niderlandiyaning Eyndxoven shahrida o'tkazilgan "Dutch Open" xalqaro turnirida ham g'oliblik nashidasini surgandi. Jahon chempioni Svetlana Osipova esa (+73 kg) musobaqaning saralash bosqichida biroz toliqqani uchunmi o'zi istaganidek oxiriga qadar bahs yuritilmadi, bronza medalga sazovor bo'ldi.

Shu tariqa, O'zbekiston terma jamoasi Chin o'lkasida kechgan taekvondo WT bo'yicha Usi "Katta Dubulg'a" turnirini 2 ta oltin va bitta bronza medali bilan yakunladi. Shohsupaga ko'tarilganlarning barchasi Mudofaa vazirligi Oliy sport natijalarini rivojlantirish markazi vakillari bo'ldi.

DZYUDO

"KATTA DUBULG'A"DAN BITTA BRONZA

Xalqaro dzyudo federatsiyasi (IJF) taqvimidan o'rin olgan joriy yilning yirik turnirlaridan biri Turkiyada bo'lib o'tdi. Ular safidan Mudofaa vazirligi Oliy sport natijalarini rivojlantirish markazi vakillari ham o'rin olgan O'zbekiston terma jamoasi katta tarkibda qatnashdi va bir nafari sovrindor bo'ldi.

Turkiyaning Antalya shahri mezbonlik qilgan dzyudo bo'yicha "Katta Dubulg'a" turnirida dunyoning 83 mamlakatidan 600 nafardan ortiq sportchi qatnashib, g'oliblik uchun o'zaro bahs olib borishdi. Bu musobaqa may oyida o'tkaziladigan jahon chempionatidan avvalgi so'nggi katta turnir bo'lgani bois aksariyat terma jamoalar murabbiylari uchun o'z sportchilarining tayyorgarligini ko'zdan kechirish, asosan yoshlar va zaxiradagilarni sinovdan o'tkazish imkoniyatini o'tadi.

O'zbekiston terma jamoasi ham mazkur musobaqada yuqorida ta'kidlangan prinsiplar bo'yicha asosan ikkinchi tarkibi bilan ishtirok etdi. Shunga qaramay "Parij - 2024" yozgi Olimpiadasida hamda jahon reytingi uchun ochkolar o'ynalgan mazkur turnirda dzyudochilarimiz munosib qatnashdi. Ayniqsa, yengil vazn toifalari bo'yicha bellashuvlarda qatnashgan 9 nafar vakilimizning aksariyati medallar uchun kurashga juda yaqin bordi. Xususan, -60 kg vazn toifasida bellashgan hamyurtimiz Dilshodbek Baratov yarim finalgacha muvaffaqiyatli yetib bordi. Bronza medali uchun hal qiluvchi bahsda esa belgiyalik Yorre Verstraytenga imkoniyatni boy berib qo'ldi. Hamyurtimiz Sharofiddin Boltaboyev (-81 kg) ham yarim finalda ozarbayjonlik Said Mullaiddan mag'lub bo'ldi. Shohsupaga ko'tarilish uchun kechgan kanadalik Frankois Drapeuga qarshi bellashuvda ham Sharofiddindan omad yuz o'girdi.

Antalya "Katta Dubulg'a" turnirida dzyudochilarimizdan faqat bir nafari shohsupaga ko'tarildi. -52 kg vazn toifasida bahs olib borgan hamyurtimiz Sita Qadamboyeva bronza medali

uchun bahsda ispaniyalik Estrella Sherifdan ustun kelib, faoliyatida ikkinchi bor "Katta Dubulg'a" musobaqasining bronza medalini qo'lga kiritdi. Qadamboyevaning sovrindor bo'lishi hisobiga O'zbekiston terma jamoasi 83 davlat vakillari qatnashgan musobaqada umumjamoahisobida 22-o'rindan joy oldi. Turnirda 26 ta mamlakat vakillari u yoki bu darajadagi medallarga ega chiqqan bo'lsa, 57 ta davlat sportchilari birona ham sovrinli o'rinlarni egallay olmadi.

O'zbekiston terma jamoasi Turkiyaga to'liq tarkibda borgandi. Lekin, aksariyat yetakchi polvonlarimiz, jumladan, MVSM vakillari Antalya "Katta Dubulg'a" turniri tatamilariga chiqishmadi. Terma jamoamiz murabbiylar shtabi mazkur musobaqaga asosan zaxira tarkib vakillarini jalb etishdi. Chunki musobaqadan so'ng aksariyat ishtirokchi davlat terma jamoalari yana Turkiyada qoldi va xalqaro o'quv-mashg'ulot yig'inida qatnashmoqda. O'zbekiston terma jamoasi ham mazkur yig'inda ishtirok etib, jahon chempionatiga tayyorgarlikni davom ettirmoqda.

КАФТГА СИҚҚАН ОЛАМ ҲИКМАТИ

Ҳар гал Ўзбекистон халқ шоири Махмуд Тоир қаламига мансуб китобларни кўлга оларканман, қалбим бир олам ҳаяжонга тўлади. Устоз шоирнинг қалб қўридан яралган «Айт, энди юрагим», «Биз нечун учрашдик?», «Бармоқлар бодаси», «Юз тўртлик», «Отамнинг ўкинчи», «Бедорларга беринг дунёни» каби катта-кичик китоблари юраклардан жой олган жавоҳирлардир, деса, муболаға бўлмас.

Ушбу китоблардаги шеърлар асосида яратилган ва «Ялла» ансамбли, Махмуджон Азимов, Эгамберди Тўраев, Алишер Қосимов, Азизулло Зайнобиддинов, Фиёс Бойтоев, Юлдуз Усмонова, Дилдора Ниёзова, Аҳрор Усмонов, Улуғбек Раҳматуллаев, Сардор Мамадалиев сингари санъаткорлар маромига етказиб ижро этган юз элликка яқин кўшиқлар тингловчиларни ҳар жиҳатдан маънавий комилликка ундаб келади. Махмуд Тоир қаламига мансуб бўлган, давр руҳини ўзида акс эттирувчи, фидойи замондошларни, устозларни, ижодкорлар ва олимларни тавсифлагувчи ҳароратли публицистик мақолалар, муносабатлар, Президентимизга йўлланган мактуб алоҳида бир янги мавзудир. Шоир йиллар давомида шеърият хирмонини садоқат билан юксалтириб келмоқда. Унинг шеъриятида инсон руҳиятига илоҳий шуълалар қуядиган тушунчалар, тасаввурлар, ишқ изтироблари дийдор сурурлари, аёл мадҳию она улуғворлиги, миллат яқдиллигию ёшлик шижоати каби назм йўсини акс эттирилган.

Махмуд Тоирнинг дилтортар китоблари, бетакрор инсоний қирралари, атрофдаги ҳамда узоқ-яқиндаги ижодкор ёшларга нисбатан ғамхўрлиги, муҳаррирликдаги маҳорати ва бошқалар борасида эътироф этишни анчадан буён истаб келаман, аммо ҳар гал истиҳола қаламимни сўзлашга қўймайди. Бу гал эса шоирнинг ҳар сатри жон қалқитган китобларидан бири, Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриётида чоп этилган «Мухаббат шеvasи» тўплами ҳақида сўзламоқчиман. Нисбатан ихчам, аммо мазмун жиҳатидан салмоқли бу мажмуани ҳар гал кўлга оларканман, хаёлимдан кафтга сиғадиган бир олам ҳикмат, деган ўй ўтади. Қаранг, қанча ҳикматни бир ерга жамласа, дурдонадек кафтда тутса бўларкан! Дарҳақиқат, шундай. Қуйидаги фикрлар билан танишиш асносида, бунга ўзингиз ҳам, албатта, гувоҳ бўласиз.

Китобча «Истиқлол кўзлардан тўкилган алёр» номли боб билан очилади. Ушбу бобда:

Тонгда юрагимда уйғонган армон,
Гулнинг япроғида титраб
турган жон,
Кўзларимга сиғмаган ер, эй осмон,
Мен сизга омонлик тилайман, –

деган жўшқин сатрлардан таркиб топган туркумлардан жамланган. Юқоридаги шеърда шоирнинг шу юрт фарзанди эканидан, Эркин Воҳидов, Абдулла Ориповдек сўз заргарларига замондошилигидан ички ғурурию сурури ҳам, бешикдаги гўдагу жажжи қушчага ҳам бирдек меҳри, бутун Ер куррасига нондек тансиқ тинчлик зарурлиги ҳақидаги ўлмас ғоялари ҳам моҳирона мужассамлаштирилган. Гўё заргар ўзи ясаётган тақинчоққа кичик, аммо бебаҳо дурларни моҳирлик билан қадагандек.

Қалдирғоч ва кабутар ҳақидаги шеърлар ҳам мунис меҳр билан, самимият билан қоғозга тушган. Умуман, шоир ижоди синчиклаб кузатилса, меҳр тушунчаси унинг битикларида у ёки бу кўринишда мудом зоҳир бўлиб тургани англашилади. У хоҳ Ватанга меҳр бўлсин, хоҳ унинг бир гўшаси – Махмуджон ака кўз очган Паркент тонглари

таърифланган мисралар бўлсин. Муаллиф сатрларида баҳор ҳам ўзгача оҳанглар, оҳорли иборалар билан куйланади:

Сумалак сўрса ким момоларидан,
Гуллар тўкилади дуоларидан,
Қарз олиб қизларнинг иборидан,
Йигитлар умрини тилади баҳор,
Наврўзни етаклаб келади баҳор.

Ўзбекиона соф миллий қадриятларимиз қадри кўкларга кўтарилган бундай сатрларни минбарларда жанранглатиб ўқиш ҳам, жўшқин созлар савтида куйлаш ҳам, ёлғиз, оқин сойлар лабида пичирлаб ўқиш ҳам мумкин. Бундай шеърларни яратиш учун юракда юртнинг битмас-туганмас муҳаббати, юртдошларнинг катта-кичигига дилдошлик, айна чоғда туғма зако ва савқи табиий ҳам бўлиши лозим, назаримда. Акс ҳолда, «Райҳонлар исларин булоғи Ватан», «Фақат бизга ишонгин Ватан» янглиғ ўнлаб-юзлаб битиклар дунёга келармиди?!

Мана бу сатрларнинг оҳанги дарров кўнглингизга кўчиб киради:

Кўёш нурли кўлида,
Сенинг ҳам бошинг силар.
Ой осмоннинг йўлида
Менинг ҳам умрим тилар.

Тулпорларнинг тишида,
Майса қиқирлаб қулар.
Номард пинҳон ишида
Мардлар ошқора ўлар.

Бу – эй биродар, кел, омонат дунёда ким бўлсанг ҳам ҳамжиҳат бўлайлик, Ватан равнақи, яхшилик йўлида бирлашайлик, беш кунлик дунёда мард бўлиб ўтайлик, деган ички нидонинг ифодаси. Махмуд Тоир ўз шеърларида бадиий сўз санъатларидан, айниқса, ҳарфий санъатлардан унумли фойдаланади. Шунингдек, шоир битикларида ой, юлдуз, кўёш, майса каби тимсоллар ҳар ўринда янги-янги фикрларни ифодалаб келади. Бир жойда улар юксаклик, бир жойда ёруғлик, яхшилик, бошқа матнда эса, ошиқнинг содиқ минг йиллик сирдошлари сифатида гавдалантирилади.

Махмуд Тоир шу кунгача юзлаб тўртликлар ёзди. Улар катта-катта тўпламларда, «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» ҳафталик газетасида ҳамда алоҳида китобчалар кўринишида элга тақдим қилинди. Чунончи, шоирнинг «Ҳиллол-нашр» нашриёти томонидан чоп этилган «Уйғоқ дил» китобида ҳам шундай тўртликларнинг салмоқли шодаси берилган. Мутолаа қилаётган китобимизда эса тўртликлардан 7 таси келтирилган.

Нокасга юкиниб яшаб нетаман,
Дилумда борини айтиб кетаман,
Дейману, тилимни
чоғлаган пайтим,
Диёнат наҳрига чўкиб кетаман.

Албатта, нокасга, номардга юкиниш – мард учун ор. Унинг нокаслигини айтиш эса – жасорат! Бироқ шоирнинг лирик қаҳрамони нокасга нокаслигини айтишга чоғланса-да, шунда ҳам дил бор, дили оғриб қолса-чи, ёки эрта-индин тўғри йўлга кириб қолса-чи, деган андиша бор. Маъно салмоғига кўра бу тўртликлар мумтоз девонлардаги рубоийларни, улардаги фалсафий-ахлоқий ва юксак умумбашарий тушунчаларни ёдга солади. Махмуд Тоир тўртликларида Паҳлавон Махмуд, Умар Хайём каби улуғларнинг нафаси мавжуд, деб иккиланмай айтса бўлади.

Иккинчи боб «Мухаббат боғида битган қўшиғим» деб номланади. Шоир муҳаббат ҳақида куйларкан, булбулигўёга айланади. Ишқ васфида сўз бошланаркан, қалами ҳар доимгидан ҳам равон юра кетади. Унинг муҳаббатномалари чинакам ошиқнинг ички кечинмаларини ёрқин тасвирлаши, ўзбек йигитининг садоқати, миллатимиз гулоимлари ҳаёсини бутун олам аҳлига ғурур билан кўз-кўзлаши каби қатор жиҳатлари билан юракларга яқин. Шоир мисраларидаги фидойи ошиқ гоҳ «Узук тутсақ олмайсиз Тошкентнинг тиллосидан», деб тавалло қилса, гоҳ «Оҳимиз дилингизни чертмайдами, ёр?», дея нидо қилади. Учинчи бир ўринда «Кўлингни бер, гулим, қўлларингни бер», дея, маъшукани ўз меҳр ва садоқат боғига, қалб таровати жилоланган сўлмас гулшанлар сари чорлайди.

Китоб муаллифнинг маърифий руҳдаги шеърлари билан ниҳоя топади. Бу бобдаги шеърларда инсонни бир нафас ўзликни англашга, дунё икир-чикирларидан холи бўлишга, бир он, бир кун инсондек яшашга даъват бор:

Оқибат ардоғи кўзингда қулса,
Садоқат сабоғи сўзингда қулса,
Муҳаббат, мурувват
юзингда қулса,
Аллоҳ паноҳида асрагай сени.

Умуман, бу турдаги шеърлар ҳам шоир бисотида кўп учрайди. Чунончи, ойга эргашиб, ерни кўрмай қолмагин, деган камтарликни улуғловчи сатрлар, онанинг тиригини шод, йўғини ёд этишга чорловчи сатрлар, давлат топсанг керилиб кетмай, йўқсилларнинг ҳам ҳолидан хабар олгин, каби ғоялар сингдирилган байтлар, эҳтиёжингни ҳар кимга ҳам айтавермай, қаноат пешидан тутгин, деган Махтумқулиёна чорловлар шулар жумласидандир. Учинчи бобда мана шу йўлдаги 11 та қалб муножотлари жамланган.

Кўринадики, «Мухаббат шеvasи» китоби ўз бағрида муаллифнинг Яратганга сидқини, онага эҳтиромини, устозга ҳурматини, Ватан олдидаги бурчини ифодаловчи шеърлардан таркиб топган. Бу тушунчаларнинг негизиди, албатта, меҳр шуълаланиб туради. Қалбида меҳри тоғлар қадар барқарор ва пурвиқор бўлган қалам соҳибигина майсаларга тиз букади, турналарнинг ташрифидан шодланиб, «Сизга умр тилар Махмуд Худодан», деб нидо чека олади. «Қанотига қадри қадаб олган қалдирғоч», деб жажжи жониворни эркалай олади. «Қул Махмуд сизга ҳар тонг гул дасталайди», деб садоқат розини тараннум этади. Китоби ўқиш жараёнида ажаб эмаски, сизнинг ҳам қулоғингиз остида Комилжон ҳофизнинг, Эркин Рўзиматовнинг, Шухрат Қаюмовнинг, Юлдуз Усмоновнинг дилнавоз оҳанглари жаранглаб турса.

Камина бу ерда ўқиганларимдан уққанларимнигина сўзладим, холос. Аслида, бу мўъжаз китобда ҳикмат бир олам. Уни идрок этиш осон эмас. Яхшиси, сиз ҳам «Мухаббат шеvasи» номли йиллар ўтса-да эскирмайдиган розларни ўз қатларида жамлаган бу китобчани ўқиб чиқишингизни тавсия қиламан. Шоядки, камина илғамаган кўпдан-кўп янги ҳикматларни теран ақлингиз илғаса ҳамда бу ҳикматлар умр бўйи кўкдаги тўлин ой мисол йўлларингизни ёритиб, камларингизни аритиб турса!

Икромжон АСЛИЙ-АНДИЖОНИЙ

ТУРЛИ ЎЗГАРИШЛАР КИРИТИЛГАН

Покистон армиясининг Қуруқликдаги қўшинларига қарашли ҳарбий техника таркибидан жой олган «Ал-Заррар» номли асосий жанговар танк хитойлик мутахассислар томонидан яратилган Тип-59-1 типидagi танкнинг чуқур модернизацияланган варианты ҳисобланади. Модернизация жараёнида танкнинг бошланғич конструкциясига 50 дан ортиқ ўзгартириш киритилган, шу жумладан, динамик ҳимоя блокларини ўрнатиш ҳисобига корпус ва башнянинг ҳимоя даражаси оширилган, машинага Хитойда ишлаб чиқарилган 125 мм.ли тўп ўрнатилган, Франциядан харид қилинган ўт очишни бошқариш тизими командир ва наводқачи учун мўлжалланган тепловизион каналли комбинацияланган прицел (*нишонга олғич*) билан тўлдирилган, шунингдек, лазерли масофа ўлчагич ҳамда рақамли баллистик ҳисоблагич ўрнатилган. Юқориди тилга олиб ўтилган тўпдан ташқари, у билан жуфтлаштирилган 7,62 мм.ли пулемёт ва 12,7 мм.ли зенит пулемёт ҳам бор. «Ал-Заррар»га қуввати 730 от кучига тенг бўлган 12150-BW типидagi янги дизель двигатели ўрнатилган бўлиб, у шоссе бўйлаб максимал ҳаракатланиш тезлигини соатига 65 км.гача етказиш имконини беради. Ўқлаш автомати йўқлиги сабабли машина экипажи 4 кишидан иборат. Танк янада такомиллаштирилган мустақил илғич (*осма*) билан, гусеницалар эса асфальтда юришга мўлжалланган бошмоқлар билан жиҳозланган. «Ал-Заррар»нинг жанговар оғирлиги 45 тонна, узунлиги (*тўп билан биргаликда*) 9,5 метр, эни 3,4 метр, баландлиги 2,3 метр, ёнилғи бўйича юриш захираси 500 км.ни ташкил этади.

НОВАЯ РАЗРАБОТКА БЕЛЬГИЙСКИХ СПЕЦИАЛИСТОВ

Бельгийская компания FN HERSTAL представила свою новую разработку – легкий пулемет с ленточным питанием, получивший название «Эволиз». В новом оружии использована газоотводная автоматика с коротким ходом газового поршня и запиранием патронника за счет поворота затвора. Газовый поршень расположен под стволом, в конструкции предусмотрен ручной газовый регулятор. Новинку бельгийской оружейной промышленности отличает небольшая масса и компактность, что роднит оружие со штурмовыми винтовками. При этом «Эволиз» сохранил характеристики полноценных пулеметов. В рамках презентации были представлены две модели под наиболее популярные на сегодняшний день патроны стандарта НАТО: 5,56 x 45 и 7,62 x 51 мм. Продуманная эргономика нового пулемета позволяет вести эффективный огонь практически из любых положений. Помимо этого, оружие получило гидравлический тормоз отката затворной группы, что смягчает отдачу при стрельбе и обеспечивает постоянную скорострельность. «Эволиз» отличается высоким темпом стрельбы с хорошей кучностью. Для стрельбы из пулемета в положении лежа у него имеются сошки, выполненные из легких композитных материалов. В снаряженном состоянии пулемет имеет значительно меньшую боевую массу в сравнении с другими видами оружия такого класса за счет наличия в конструкции алюминиевых сплавов и широкого применения пластмасс.

СТАНДАРТ СХЕМА БЎЙИЧА

Жанговар ҳаракатлар вақтида танкларни қўллаб-қувватлаш учун мўлжалланган, CM-32 «Юньбао» типидagi зирҳланган жанговар машина асосида ишлаб чиқилган ғилдиракли жанговар машина (*ғилдирақлар формуласи 8 x 8*) Тайвань миллий қуруллар бюроси мутахассислари томонидан яратилган. Унга 105 мм.ли резьбали (*сойли*) тўп ҳамда 12,7 ва 7,62 мм.ли пулемётлар ўрнатилган. Ғарб ҳарбий оммавий ахборот воситалари маълумотига кўра, мазкур машинанинг синовлар учун мўлжалланган намуна нусхаларини тайёрлаш учун мамлакат Мудофаа вазирлиги томонидан 27 миллион АҚШ доллари ажратилган. Ҳозирги вақтда 105 мм.ли тўпнинг стволлари хориждан харид қилинмоқда, аммо яқин келажакда бу қурулни Тайваннинг ўзида ишлаб чиқариш йўлга қўйилиши режалаштирилган. Машинанинг икки ўринли башнясига тўп ва у билан жуфтлаштирилган 7,62 мм.ли пулемёт жойлаштирилган. 12,7 мм.ли пулемётга эга бўлган масофадан бошқарилувчи қурул модули эса башня томига ўрнатилган. CM-32 типидagi жанговар машиналар стандарт схема бўйича ишланган, яъни механик-ҳайдовчининг жойи корпус олд қисмининг чап томонида, кучланиш қурилмаси ва трансмиссия бўлими эса ўнг томонида жойлашган. Машина корпуси тўлиқ пайвандланган ва пўлат зирҳдан ишланган бўлиб, бу экипаж аъзолари, агрегат ва узелларни турли ўқлар ҳамда снаряд парчаларидан ишончли ҳимоялашни таъминлайди. Қуввати 450 от кучига тенг бўлган «Катерпиллер» типидagi дизель двигатели шоссе бўйлаб ҳаракатланиш тезлигини соатига 100 км.гача етказиш имконини беради. Жанговар машинанинг узунлиги 6,3 метр, эни 2,7 метр ва баландлиги 2,2 метрни ташкил этади.

ДЛЯ ПРОВЕДЕНИЯ РАЗЛИЧНЫХ ОПЕРАЦИЙ

Многоцелевой вертолёт NH-139В Военно-воздушных сил Италии, разработанный специалистами корпорации «Леонардо», представляет собой модернизированную версию NH-139А (*оба выполнены на базе вертолета AW-139*). Машина предназначена для проведения операций по поиску и спасению, в том числе на море и в горах, поддержки действий сил специальных операций, эвакуации раненых, тушения пожаров и решения ряда других задач. От предыдущей версии отличается расширенной базой шасси, наличием двойной лебедки, системы автоматической идентификации целей (AIS), лазерного прибора обнаружения препятствий на земле, консоли управления работой оборудования, используемого для поиска пострадавших. Максимальная взлетная масса вертолета увеличена с 6 400 до 7 000 кг. Длина машины 16,6 метра, высота 4,9 метра, диаметр несущего винта 13,8 метра, рулевого винта 2 метра. В состав силовой установки входят два газотурбинных двигателя типа Pratt Whitney Canada PT6C-67С. Максимальная скорость полета 310 км/ч, практическая дальность 1 061 км, практический потолок 5 843 м, экипаж 2-3 человека. Вертолеты данной версии поступают в итальянские ВВС с июня 2021 года.

AMALIY BILIMLAR MUSTAHKAMLANDI

O'zbekiston Respublikasi Harbiy prokuraturasi tomonidan Qurolli Kuchlarda tergovga qadar tekshiruvni amalga oshiruvchilar bilan muntazam ravishda o'quv mashg'ulotlari o'tkazib kelinmoqda.

Harbiy prokuratura tergov tarmoqlari faoliyati ustidan nazorat bo'limi tomonidan harbiy prokuratura organlari prokuror-tergov xodimlari hamda Qurolli Kuchlar tarkibiga kiruvchi vazirlik va idoralarda tergovga qadar tekshiruvni amalga oshiruvchi mansabdor shaxslarning tergov sohasidagi ko'nikmalarini shakllantirish hamda rivojlantirish maqsadida X. Sulaymonova nomidagi Respublika sud ekspertizasi markazi

faoliyati bilan yaqindan tanishtirilib, nazariy va amaliy seminar mashg'uloti o'tkazildi.

Seminar ishtirokchilari uchun Sud-ekspertlik ilmiy-tadqiqot instituti xodimlari, Sud avtotexnika ekspertizasi, Odam DNKsi sud-biologik ekspertizasi, Yong'in-texnik ekspertizasi, Materiallar, ashyolar va buyumlar kriminalistik ekspertizasi laboratoriyalari ekspertlari tomonidan ma'ruzalar o'qilib, ushbu laboratoriyalarning faoliyati tanishtirildi.

Shuningdek, seminar davomida markaz faoliyati, sud ekspertizasi imkoniyatlari, hal etiladigan savollar, markazda joriy etilayotgan yangi tur ekspertizalari va ekspertiza o'tkazish uchun zarur bo'lgan tadqiqot obyektlarini olish, saqlash hamda taqdim qilish tartibi, ekspertiza imkoniyatlari hamda bu yerda joriy etilgan yangi innovatsion dasturlar haqida batafsil ma'lumotlar berildi.

Adliya podpolkovnigi Jahongir ASHUROV,
O'zbekiston Respublikasi Harbiy prokuraturasi bo'lim boshlig'i

PROKUROR VA YOSHLAR UCHRASHUVI

Angren shahridagi harbiy qism dala-o'quv maydonida Toshkent viloyatining tumanlaridan tashrif buyurgan 100 nafar uyushmagan va profilaktik hisobda bo'lgan yosh bilan 10 kunlik "Jasorat maktabi" yig'ini o'tkazilmoqda.

Yig'in doirasida Bosh prokuror o'rinbosari – O'zbekiston Respublikasi Harbiy prokurori adliya polkovnigi Botir Kudratxodjayev ishtirokida "Prokuror va yoshlar" uchrashuvi o'tkazildi.

Samimiy va do'stona ruhda o'tgan uchrashuvda yoshlar o'zlarini qiziqtirgan savollari, muammolari bilan bevosita harbiy prokurorga murojaat qilib, tegishli huquqiy tushuntirishlar va tavsiyalarga ega bo'ldi. Ularga mamlakatimiz rivoji, istiqboli uchun o'qish va intilish kerakligi faol yoshlar misolida tushuntirib o'tildi.

Shu kuni yoshlar o'rtasida kamondan o'q otish bo'yicha "Harbiy prokuror kubogi" musobaqasi tashkil etilib, g'olib va sovrindorlar munosib taqdirlandi.

Uchrashuv davomida yoshlarning yashashi, bilim olishi uchun dala-o'quv maydonida yaratilgan shart-sharoitlar bilan yaqindan tanishilib, mas'ullarga tegishli tavsiyalar berildi.

Adliya mayori Gulchehraxon TURSUNOVA,
Respublika Harbiy prokurorining katta yordamchisi

HUQUQIY TARG'IBOT

CHEGARA OLDI HUDUDI AHOLISI MANFAATLARI YO'LIDA

Harbiy prokuratura organlari tomonidan chegara oldi hududida yashovchi aholining huquqiy ongi va madaniyatini oshirish, ularga "O'zbekiston Respublikasining Davlat chegarasi to'g'risidagi" qonunning mazmun-mohiyatini tushuntirish yuzasidan profilaktik tadbirlar o'tkazilib borilmoqda.

Namangan harbiy prokurori adliya polkovnigi D. Rahmonov Uchqo'rg'on tumanidagi chegara oldi hududida istiqomat qilib kelayotgan mahalliy aholi vakillari bilan uchrashuv o'tkazdi.

Uchrashuv davomida harbiy prokuror tomonidan chegarada xizmatni olib borayotgan harbiy xizmatchilarning faoliyatiga to'sqinlik qilmaslik, ularning qonuniy talablariga bo'ysunish, davlat chegarasidan noqonuniy tovar moddiy boyliklarini olib o'tmaslik, buning uchun qonunchilikda nazarda tutilgan javobgarlik va amaliyotda sodir bo'layotgan holatlar bo'yicha misollar keltirilib, tushuntirish ishlari olib borildi.

Harbiy prokuror tomonidan aholini qiynab kelayotgan chegara oldidagi katta ariqni chiqindilardan tozalash, Norin daryosi qirg'og'ida muqaddam foydalanilgan yo'lining qayta ochilishi hamda aholining foydalanishi uchun ruxsat berilishi bo'yicha chegara mutasaddilariga ko'rsatma va topshiriqlar berilib, bu masalada tuman hokimligi bilan kelishib olindi.

Adliya kapitani Qurbondurdi POLVONNAZIROV,
Namangan harbiy prokurorining yordamchisi

HARBIY-VATANPARVARLIK

FAXR VA G'URUR HISSI

Qurolli Kuchlarimizni isloh etishning eng muhim yo'nalishlaridan biri bo'lgan zaxiradagi va rezervdagi ofitser kadrlarni tayyorlash, qayta tayyorlash hamda ularning malakasini oshirish borasida uzluksiz tizim yo'lga qo'yildi.

Shu bois intellektual yetuk, analitik va strategik fikrlash qobiliyatiga, jangovar harakatlarni mohirlik bilan rejalashtirish salohiyatiga ega bo'lgan, qo'l ostidagi bo'linmalarni samarali boshqara oladigan, ularda sog'lom ma'naviy-ruhiy muhitni qaror toptirishga qodir bo'lgan zaxiradagi va rezervdagi ofitserlarni tayyorlashga asosiy e'tibor qaratilib kelinmoqda.

Ta'kidlash joizki, bugungi kunda Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti bilan Harbiy tayyorgarlik o'quv markazi o'rtasida uzviy hamkorlik yo'lga qo'yilgan bo'lib, bir qator harbiy-vatanparvarlik mavzularida tadbirlar o'tkazib kelinmoqda.

Xususan, O'zbekiston Milliy universiteti tashkil etilganligining 105 yilligi doirasida Harbiy tayyorgarlik o'quv markazida yoshlarimizning milliy armiyamizga bo'lgan ishonch hissini oshirish, ularni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalashga bag'ishlangan tadbir o'tkazildi.

Unda yoshlarimizga Qurolli Kuchlarimizda mavjud qurol-aslaha va harbiy texnikalar hamda harbiy orkestr tomonidan ijro etilgan Vatanni tarannum etuvchi musiqalar namoyish etildi.

Zafar ZIYOVUTDINOV

СИЁСИЙ ЖАРАЁНЛАР МОҲИЯТИ

Бош қомусимиз – Ўзбекистон Республикаси Конституциясига оид референдум жорий йилнинг 30 апрелида бўлиб ўтади. Ушбу муҳим сиёсий жараён олдидан республикамизнинг барча ҳудудларида «Конституция ўзимизники!» шиори остида тарғибот тадбирлари ўтказилмоқда.

Нукус гарнизонида ўтказилган тарғибот тадбири юқори кайфиятда ташкил этилиб, унда халқ ва армиянинг бирдамлиги, юртдошларимизнинг жамиятимиздаги ўзгаришларга, юртимиз тақ-

дирига бефарқ эмаслиги яна бир бор намоён бўлади.

Гарнизон Маънавият ва маърифат маркази биноси олдида ўтказилган тадбирда Шимоли-ғарбий ҳарбий округ кўшинлари кўмондони

генерал-майор Фарҳоджон Шерматов, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари Лейли Сейтова ва Руслан Жумамуратов, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесининг

Қонунийлик, суд-ҳуқуқ ва коррупцияга қарши курашиш масалалари қўмитаси раиси Зуҳра Реймова, Жўқорғи Кенгес депутати Зуҳра Палуанова, Нукус шаҳри кенгаши депутати Гулсара Абибуллаева, Нукус ҳарбий прокурори адлия полковниги Шухрат Зоиров, ўқувчи-ёшлар ва ҳарбий хизматчилар қатнашди.

Тадбирда сўз олганлар, конституциявий ислохотлар «Аввал инсон, кейин жамият ва давлат» деган ғоя асосида эркин, демократик, ҳуқуқий ва ижтимоий дав-

латни шакллантириш ва та- раққий этишга қаратилгани билан аҳамиятли эканини таъкидлаб, барчани референдумда фаол иштирок этишга чорлаб қолишди.

Қорақалпоғистон Республикаси Маданият вазирлиги ҳамда Нукус гарнизони Маънавият ва маърифат маркази ҳарбий оркестри ижодкорлари томонидан Ватан мадҳини тараннум этган куй ва қўшиқлар барчага хушқайфият улашди.

Шимоли-ғарбий ҳарбий округ матбуот хизмати

ТАРҒИБОТ

ИНСОН ҚАДРИ УЛУҒЛАНГАН ЮРТ

Мудофаа вазирлиги кўшинларида «Конституция меники, сеники, бизники! Конституция ўзимизники!» шиори остида тарғибот тадбирлари, концерт дастурлари бўлиб ўтмоқда.

Мудофаа вазирлиги Ахборот-коммуникация технологиялари ва алоқа ҳарбий институти ташаббуси билан Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетидида «Инсон қадри улуғланган юрт» шиори остида янгиланаётган Конституция тарғиботига бағишланган маданий-маърифий тадбир ўтказилди.

Тарғибот тадбирида 2 000 га яқин ҳарбий хизматчилар, талабалар, ўқувчи-ёшлар, каттаю кичик юртдошларимиз иштирок этди.

Тадбир давомида ҳарбий институт бошлиғининг ўринбосари подполковник Файзулло Шерматов томонидан Бош қомусимизга киритилаётган ўзгартиришларнинг мазмун-моҳияти, таълим ривожини ва сифатига доир муҳим жиҳатлар хусусида маълумотлар берилди. Асосий қонунимиз мамлакатимизда янги ҳаёт, янги жамият барпо этиш йўлида қўлга киритилаётган барча ютуқ ва марраларимизнинг ҳуқуқий пойдевори эканлиги таъкидланди.

Янгиланаётган Конституция нафақат бугунги, балки келажак авлод манфаатларига тўла хизмат қилиши билан аҳамиятли экани таъкидланиб, 30 апрель куни бўлиб ўтадиган референдумда ҳар биримиз иштирок этиб, ўз фуқаролик бурчимизни бажаришимиз лозимлиги алоҳида қайд этилди.

Ҳарбий институт курсантлари томонидан яратилган робототехникалар кўргазмаси, десантчиларнинг қўл жанги чиқишлари ҳамда Қуролли Кучлар Марказий ашула ва рақс ансамбли, шунингдек, Махсус авария тиклаш бошқармасининг «Импульс» ҳарбий ансамбли жамоаларининг куй-қўшиқлари барча иштирокчиларда унутилмас кун тухфа этди.

Майор Шерқўзи ХАКИМОВ, Ахборот-коммуникация технологиялари ва алоқа ҳарбий институти

ҲАМКОРЛИК

«ВАТАНПАРВАР» ТАШКИЛОТИДА «КАЛИБР» КЛУБИ ТАШКИЛ ЭТИЛДИ

Клуб Ўзбекистон Республикаси мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти, Мудофаа вазирлиги ҳамда Овчи ва балиқчилар спорт бирлашмаси томонидан имзоланган ўзаро ҳамкорлик меморандумига асосан таъсис этилди.

«Калибр» клуби «Ватанпарвар» ташкилотининг Республика техник ва амалий спорт турлари маркази қошида ташкил этилган бўлиб, клубнинг асосий мақсади ов ҳамда узоқ масофаларга ўқ отиш спорти ҳаваскорлари, Ўзбекистон овчи ва балиқчилар спорт бирлашмаси билан ҳамкорликни мустаҳкамлаш, илғор тажриба алмашиш ҳамда республика ҳудудида узоқ масофаларга ўқ отишни оммалаштириш ҳисобланади.

Клубнинг асосий йўналишларидан бири Ўзбекистон овчи ва балиқчилар спорт бирлашмаси, Қуролли Кучлар таркибига кирувчи вазирлик ва идоралар, жисмоний тарбия ҳамда спорт субъектлари билан узоқ масофаларга ўқ отишни ривожлантириш бўйича ҳамкорликда ишларни олиб бориш ҳисобланади.

Низомга мувофиқ, ушбу клубга фақатгина Ўзбекистон овчи ва балиқчилар спорт бирлашмасига аъзо бўлган (қурол олиб юришга ҳақли) фуқаролар қабул қилинади.

Бирлашма томонидан ниқобланиш, жойга мослашиш, ориентирланиш, қийин шароитларда яшовчанлик борасидаги ўз тажриба ва кўникмаларини ҳарбий хизматчиларга ўргатиш бўйича маҳорат дарслари ўтиб борилади.

Шу билан бирга, клуб аъзолари ҳарбий хизматчилар иштирокида қийин шароитларга мослашган ҳолда узоқ масофаларга ўқ отиш бўйича турли мусобақаларни ҳам ўтказиб боришни режалаштирган.

Ўзбекистон Республикаси мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти матбуот хизмати

ХУДУДЛАРДА ВАТАН МАНЗУМАСИ

Пойтахтимиздаги Анжуманлар саройи ва «Туркистон» санъат саройида «Ватан манзумаси» номли адабий-маърифий кеча бўлиб ўтгани ҳақида хабар берган эдик. Айни кунларда мазкур тадбир республикамиз вилоятларида катта тантана сифатида ўтказилмоқда.

III darajali serjant Akbar AHMEDOV

Ўзбекистон Республикаси Мудофаа ҳамда Маданият ва туризм вазирликлари, Ёзувчилар уюшмаси, Республика Маънавият ва маърифат маркази ва бошқа ташкилотлар ҳамкорлигида ташкил этилаётган мазкур кечада Ватанни улугловчи куй-қўшиқлар, оташнафас шоирларнинг шеърлари янграмоқда. Хусусан, март ойининг сўнггида Самарқанд вилояти мусиқали дра-

тадбир юқори савияда ташкил этилди. Юртимиздаги осойишта, хавф-хатардан холи ҳаёт, ижтимоий барқарорлик, ҳамжиҳатлик, тўқинлик, фаровонлик, оқибат, ўзаро меҳр ҳамда мурувват муҳити олий қадрият экани ёрқин ва бетакрор мусиқий дастур орқали ўз ифодасини топди.

Мамлакатимиздаги тинчлик ва тотувлик, аҳиллик ва ҳамжиҳатлик-

ма театри ва Навоий вилоятидаги Фарҳод номидаги санъат саройида она Ватанимизга бағишланган ашъорлар баланд пардаларда ижро этилди.

Сурхондарё вилояти Термиз шаҳридаги санъат саройи ва Қашқадарё вилояти мусиқали драма театрида ҳам ушбу мусиқий

ни кўз қорачиғидек асраб-авайлаш наинки ҳарбий соҳа вакиллари, балки барча ҳамюртларимиз, айниқса, ёшларнинг муқаддас бурчи экани ранг-баранг мусиқий чиқишлар воситасида яна бир карра намоён бўлди.

Адабий-маърифий кечада ҳар бир чиқишнинг маъно-мазмунини

ифодалайдиган, унинг таъсирчанлигини оширишга хизмат қиладиган видеолар, театрлаштирилган бадиий композициялар ҳам намоиш қилинди. Ватан ҳимояси йўлида ҳалок бўлган ҳарбий хизматчилар хотираси ёд этилди, марҳум шоирларнинг овозларидан, ўзлари ўқиган шеърлардан ҳам унумли фойдаланилди. Она юртининг улуг фарзандлари, бетакрор ижодкорлари ёдга олинди.

«Ватан манзумаси» номли адабий-маърифий кеча республикамизнинг бошқа ҳудудларида ҳам ўтказилиши режалаштирилган.

Ўз мухбиримиз

@Vatanparvargazetasi_bot
"Vatanparvar" birlashgan tahririyati bilan bog'lanish uchun telegram bot

SHU SONNING
ELEKTRON SHAKLI

VATANPARVAR
MUASSIS
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MUDOFAA VAZIRLIGI
www.mudofaa.uz

Tahririyat kengashi:
general-mayor Hamdam Qarshiyev
polkovnik Otabek Yuldashev
polkovnik Alisher Boboxonov
Maqsud Abilov

Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqriz qilinmaydi va mualliflarga qaytarilmaydi. Mualliflar fikri tahririyat nuqtayi nazaridan farqlanishi mumkin.
Gazeta Mudofaa vazirligi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar departamenti – "Vatanparvar" birlashgan tahririyatining kompyuter markazida sahifalandi.

Bosh muharrir:
podpolkovnik Ahror Ochilov

ISSN 2010-5541

Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida 2008-yil 6-iyunda 0535 raqami bilan ro'yxatga olingan.

Telefonlar:
kotibiyat: 71 260-36-50
buxgalteriya: 71 260-35-20
yuridik bo'lim: 71 260-29-41
faks: 71 260-32-29

Navbatchi: katta leytenant Bobur Elmurodov
Sahifalovchi: Nodirabegim Ne'matova
Musahhih: Sayyora Meliqo'ziyeva

Buyurtma: Г-0405
Hajmi: 6 bosma taboq
Bichimi: A3
Adadi: 34 365 nusxa
Bosishga topshirish vaqti: 14:00
Topshirildi: 14:30

Gazetaning yetkazib berilishi uchun obunani rasmiylashtirgan tashkilot javobgar.
Gazetaning poligrafik jihatdan sifati chop etilishiga "O'zbekiston" NMIU mas'ul.

Gazeta juma kuni chiqadi.
Gazeta 1992-yilning 24-iyunidan chiqq boshlagan.

Nashr ko'rsatkichi: 114.
Bahosi: kelishilgan narxda.

"O'zbekiston" nashriyot-matbaa ijodiy uyi bosmaxonasida chop etildi.
Bosmaxona manzili: Toshkent shahri, Alisher Navoiy ko'chasi, 30-uy.

1 2 3 4 5 6

Manzilimiz:
100164, Toshkent, Universitet ko'chasi, 1-uy.